

๒๘. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘
๒๙. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๘) พ.ศ. ๒๕๕๘
๓๐. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๕๘
๓๑. พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘
๓๒. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐
๓๓. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๑) พ.ศ. ๒๕๖๒
๓๔. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๒) พ.ศ. ๒๕๖๓
ทั้งนี้ สาระสำคัญของพระราชบัญญัติแต่ละฉบับ มีดังนี้

๑. พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๕๖๗

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๗ หน้า ๗๒๓

วันเริ่มใช้บังคับ - ให้ใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๕๖๗
ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งตามที่ได้ตราไว้ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรที่จะยกเลิกบรรดากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ ณ บัดนี้ และให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแทน จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๕๖๗ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๕ มาตรา และได้ตราประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๕๖๗ ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓๒๒ มาตรา

โดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๕๖๗ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๕ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. บทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ให้ใช้ในศาลทั่วไปตลอดราชอาณาจักร ยกเว้นแต่ในศาลพิเศษที่มีข้อบังคับสำหรับศาลนั้น และถ้ามีกฎหมายให้ใช้ธรรมเนียมประเพณีหรือกฎหมายทางศาสนาในศาลใดให้ศาลนั้น ยกธรรมเนียมประเพณีหรือกฎหมายนั้น ๆ มาใช้แทนบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ เว้นแต่คู่ความจะได้ตกลงกันให้ใช้ประมวลกฎหมายนี้

๒. ตั้งแต่วันใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนี้สืบไป ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมายนี้หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งประมวลกฎหมายนี้

๓. ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงตามประมวลกฎหมายนี้ในเรื่องต่อไปนี้ (มาตรา ๕)

๓.๑ การแต่งตั้ง การระบุดำ และ การสาบานของล่ามผู้แปล และผู้เชี่ยวชาญ การกำหนดจำนวน ค่าป่วยการ และการชดใช้ค่าใช้จ่ายให้บุคคลเหล่านั้น

๓.๒ จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องเจ้าพนักงานศาล (เช่น จำศาล เจ้าพนักงานบังคับคดี และนักการส่งบัตรหมาย) รวมทั้งการกำหนดค่าธรรมเนียม (นอกจากที่ระบุไว้ในตาราง ๕ ทำย่อประมวลกฎหมายนี้) ตลอดทั้งการชดใช้ค่าใช้จ่ายให้บุคคลเหล่านั้น

๓.๓ จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องการเก็บรักษา และการทำลายสารบบความ สารบบคำพิพากษา สมุดคำพิพากษา และสารบบอื่น ๆ ของศาล ตลอดทั้งสำนวนความทั้งหลาย

๓.๔ จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องการยื่นเอกสารต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล เพื่อยื่นต่อศาลหรือเพื่อส่งให้แก่คู่ความหรือบุคคลผู้ใดผู้หนึ่ง และในเรื่องการขอร้องด้วยวาจาเพื่อให้ศาลพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีมีโนสาเร่

๓.๕ จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องที่คู่ความฝ่ายหนึ่งจะส่งต้นฉบับเอกสารไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง

๓.๖ จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องการยึดและอายัด และการจำหน่ายทรัพย์สินเป็นตัวเงินโดยวิธีขายทอดตลาด หรือโดยวิธีอื่น และในเรื่องวิธีการบังคับคดีทางอื่น ๆ ที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะพึงปฏิบัติ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๔ ภาค มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓๒๒ มาตรา สารสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ภาค ๑ บททั่วไป ประกอบด้วย

๑.๑ ลักษณะ ๑ บทวิเคราะห์ศัพท์ (มาตรา ๑)

๑.๒ ลักษณะ ๒ ศาล

๑) หมวด ๑ เขตอำนาจศาล (มาตรา ๒ – มาตรา ๑๐)

๒) หมวด ๒ การคัดค้านผู้พิพากษา (มาตรา ๑๑ – มาตรา ๑๔)

๓) หมวด ๓ อำนาจและหน้าที่ของศาล (มาตรา ๑๕ – มาตรา ๓๔)

๔) หมวด ๔ การนั่งพิจารณา (มาตรา ๓๕ – มาตรา ๔๕)

๕) หมวด ๕ รายงานและสำนวนความ (มาตรา ๔๖ – มาตรา ๕๔)

๑.๓ ลักษณะ ๓ คู่ความ (มาตรา ๕๕ – มาตรา ๖๖)

๑.๔ ลักษณะ ๔ การยื่นและส่งคำคู่ความและเอกสาร (มาตรา ๖๗ – มาตรา ๘๓)

๑.๕ ลักษณะ ๕ พยานหลักฐาน

๑) หมวด ๑ หลักทั่วไป (มาตรา ๘๔ – มาตรา ๑๐๕)

๒) หมวด ๒ การมาศาลของพยานและการซักถามพยาน (มาตรา ๑๐๖ – มาตรา ๑๒๑)

๓) หมวด ๓ การนำพยานเอกสารมาสืบ (มาตรา ๑๒๒ – มาตรา ๑๒๗)

๔) หมวด ๔ การตรวจและการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญโดยศาล (มาตรา ๑๒๘ – มาตรา ๑๓๐)

๑.๖ ลักษณะ ๖ คำพิพากษาและคำสั่ง

๑) หมวด ๑ หลักทั่วไปว่าด้วยการชี้ขาดตัดสินคดี (มาตรา ๑๓๑ – มาตรา ๑๓๙)

๒) หมวด ๒ ข้อความและผลแห่งคำพิพากษาและคำสั่ง (มาตรา ๑๔๐ – มาตรา ๑๔๘)

๓) หมวด ๓ ค่าฤชาธรรมเนียม

(๑) ส่วนที่ ๑ การกำหนดการชำระค่าฤชาธรรมเนียมและการดำเนินคดีอนาถา (มาตรา ๑๔๙

– มาตรา ๑๖๐)

(๒) ส่วนที่ ๒ ความรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียม (มาตรา ๑๖๑ – มาตรา ๑๖๙)

๒. ภาค ๒ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น

๒.๑ ลักษณะ ๑ วิธีพิจารณาสามัญในศาลชั้นต้น (มาตรา ๑๗๐ – มาตรา ๑๘๘)

๒.๒ ลักษณะ ๒ วิธีพิจารณาสามัญในศาลชั้นต้น

- ๑) หมวด ๑ วิธีพิจารณาคดีมโนสำเนา (มาตรา ๑๘๙ - มาตรา ๑๙๖)
- ๒) หมวด ๒ วิธีพิจารณาโดยขาดนัด (มาตรา ๑๙๗ - มาตรา ๒๐๙)
- ๓) หมวด ๓ อนุญาตตุลาการ (มาตรา ๒๑๐ - มาตรา ๒๒๒)
- ๓. ภาค ๓ อุทธรณ์และฎีกา
 - ๓.๑ ลักษณะ ๑ อุทธรณ์ (มาตรา ๒๒๓ - มาตรา ๒๔๖)
 - ๓.๒ ลักษณะ ๒ ฎีกา (มาตรา ๒๔๗ - มาตรา ๒๕๒)
- ๔. ภาค ๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง
 - ๔.๑ ลักษณะ ๑ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา
 - ๑) หมวด ๑ หลักทั่วไป (มาตรา ๒๕๓ - มาตรา ๒๖๕)
 - ๒) หมวด ๒ คำขอในเหตุฉุกเฉิน (มาตรา ๒๖๖ - มาตรา ๒๗๐)
 - ๔.๒ ลักษณะ ๒ การบังคับตามคำพิพากษาและคำสั่ง
 - ๑) หมวด ๑ หลักทั่วไป (มาตรา ๒๗๑ - มาตรา ๓๐๒)
 - ๒) หมวด ๒ วิธียึดทรัพย์อายัดและการจ่ายเงิน (มาตรา ๓๐๓ - มาตรา ๓๒๒)

๒. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๘๗

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๗๙ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๘๗ หน้า ๑๑๙๒

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๘๗ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๗ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. เพิ่มความเป็น (๒) ทวิ ของมาตรา ๑๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการประชุมใหญ่ในศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาในการวินิจฉัยปัญหาใดในคดีเรื่องใด (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทนเกี่ยวกับให้คู่ความผู้ยื่นคำฟ้อง ฟ้องอุทธรณ์หรือฎีกาหรือดำเนินกระบวนการนั้นเป็นผู้ชำระค่าฤชาธรรมเนียม (มาตรา ๔)

๓. ยกเลิกมาตรา ๑๕๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทนเกี่ยวกับในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องหรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์หรือฎีกา หรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ ถ้าศาลไม่ยอมรับฟ้องอุทธรณ์หรือฎีกาหรือคำขอให้พิจารณาใหม่นั้นให้ศาลมีคำสั่งให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด (มาตรา ๕)

๔. ยกเลิกตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทนเกี่ยวกับค่าขึ้นศาลซึ่งต้องเสียเมื่อยื่นคำฟ้อง (มาตรา ๖)

๕. ยกเลิกตาราง ๒ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทนเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมอื่น ๆ (มาตรา ๗)

๓. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๖ ตอนที่ ๕๒ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๒ หน้า ๖๓๒

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พระมหากษัตริย์ โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๙๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการอ้างต้นฉบับเอกสารที่อยู่ในความอารักขาหรือในความควบคุมของทางราชการ เป็นพยานหลักฐานจะนำมาแสดงได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตของรัฐมนตรี หัวหน้ากรม กอง หัวหน้าแผนก หรือผู้รักษาการแทนในตำแหน่งนั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณีเสียก่อน (มาตรา ๓)

๔. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๓

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๗ ตอนที่ ๕๘ วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ หน้า ๙๖๗

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๓ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๒๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่มหลับนอนอันสมควรและเครื่องมือสำหรับเลี้ยงชีพโดยประมาณรวมกันราคาไม่เกินพันบาท แต่ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลขออนุญาตยึดหน่วงและใช้เครื่องมือหรือเครื่องใช้จำเป็นเพื่อดำเนินการเลี้ยงชีพหรือการอาชีพ อันมีราคาเกินกว่าจำนวนดังกล่าวแล้ว ให้ศาลมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจอนุญาตหรือไม่ ภายในบังคับแห่งเงื่อนไขตามที่เห็นสมควร (มาตรา ๓)

๕. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๔

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๒๑ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๔ หน้า ๒๗๘

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เหตุผลในการประกาศใช้

เพื่อให้คดีลู่ทางไปโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น และแก้ไขข้อขัดข้องของศาลและคู่ความในการดำเนินกระบวนการพิจารณาบางประการที่สำคัญ ทั้งสมควรปรับปรุงแก้ไขอัตราที่กำหนดไว้ในตารางท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งให้เหมาะสมด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๙๙ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓๓ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๓๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการกระทำที่ถือว่ากระทำผิดฐานละเมิดอำนาจศาล (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกความในมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับความสามารถและอำนาจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของคู่ความ หรือผู้แทนโดยชอบธรรมในกรณีที่คู่ความเป็นผู้ไร้ความสามารถ หรือผู้แทนในกรณีที่คู่ความเป็นนิติบุคคล (มาตรา ๔)

๓. ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงเอกสาร บัญชีรายชื่อที่คู่ความฝ่ายใด จะระบุอ้างเป็นพยานต่อศาลการยื่นบัญชีแสดงเอกสาร บัญชีรายชื่อ ที่คู่ความฝ่ายใดจะระบุอ้างเป็นพยานเพิ่มเติมต่อศาล (มาตรา ๕)

๔. ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับหลักแห่งการซักถามพยานการถามค้านพยาน และการถามตั้งพยาน (มาตรา ๖)

๕. ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการอ้างพยานหลักฐานอันเป็นต้นฉบับเอกสาร ซึ่งอยู่ในความครอบครองของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง การอ้างพยานหลักฐานอันเป็นต้นฉบับเอกสาร ซึ่งอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก หรือในครอบครองของทางราชการหรือของเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๗)

๖. ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับจำเลยจะนำเงินมาวางต่อศาลเต็มจำนวนหรือบางส่วนในกรณีที่ตนคดีเรียกร้องให้จำเลยชำระหนี้เป็นเงินหรือมีการเรียกร้องให้ชำระหนี้เป็นเงินรวมอยู่ด้วย โดยจำเลยจะยอมรับผิดหรือไม่ยอมรับผิดก็ได้ (มาตรา ๘)

๗. ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อเนื่องจากมาตรา ๑๓๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๙)

๘. ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๘๙ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล (มาตรา ๑๐)

๙. ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการฟ้องคดี หรือการต่อสู้คดีอย่างคนอนาถา (มาตรา ๑๑)

๑๐. ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การดำเนินการเมื่อมีการยื่นฟ้อง หรือการต่อสู้คดีอย่างคนอนาถา (มาตรา ๑๒)

๑๑. ยกเลิกความในมาตรา ๑๘๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับคดีการฟ้องมโนสาเร่ (มาตรา ๑๓)

๑๒. ยกเลิกมาตรา ๒๐๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔)

๑๓. ยกเลิกความในมาตรา ๒๒๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับข้อจำกัดในการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง (มาตรา ๑๕)

๑๔. ยกเลิกความในมาตรา ๒๒๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการอุทธรณ์ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามมาตรา ๒๒๘ (๑) (๒) (๓) (มาตรา ๑๖)

๑๕. ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับหลักแห่งการตรวจฟ้องอุทธรณ์ของศาลชั้นต้นก่อนรับฟ้องอุทธรณ์ไว้พิจารณา (มาตรา ๑๗)

๑๖. ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการวินิจฉัยปัญหาในคดีที่อุทธรณ์ได้แต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายศาลอุทธรณ์ จำต้องถือตามข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยจากพยานหลักฐานในสำนวน (มาตรา ๑๘)

๑๗. ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับศาลต้องพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งก่อนพิจารณาอุทธรณ์คำพิพากษาเท่าที่จะทำได้ (มาตรา ๑๙)

๑๘. ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับอำนาจของศาลอุทธรณ์ในการวินิจฉัยคดี ซึ่งศาลชั้นต้นส่งสำนวนขึ้นมาให้ (มาตรา ๒๐)

๑๙. ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการแถลงการณ์ด้วยวาจาของคู่ความในชั้นศาลอุทธรณ์ (มาตรา ๒๑)

๒๐. ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์ (มาตรา ๒๒)

๒๑. ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับอำนาจของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๔๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๒๓)

๒๒. ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การยื่นฎีกา (มาตรา ๒๔)

๒๓. ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับข้อจำกัดในการฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง (มาตรา ๒๕)

๒๔. ยกเลิกมาตรา ๒๕๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๒๖)

๒๕. ยกเลิกความในมาตรา ๒๘๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการกล่าวอ้างว่าจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้หรือคดีร้องขอชดเชยทรัพย์ (มาตรา ๒๗)

๒๖. เพิ่มความเป็นมาตรา ๓๒๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับบรรดาเงินต่าง ๆ ที่ค้างจ่ายอยู่ในศาลหรือที่เจ้าพนักงานบังคับคดี ถ้าผู้มีสิทธิมิได้เรียกเอาภายในห้าปี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน (มาตรา ๒๘)

๒๗. ยกเลิกความในตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๗ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับค่าขึ้นศาล (เสียในเวลายื่นฟ้อง) (มาตรา ๒๙)

๒๘. ยกเลิกความในตาราง ๒ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๗ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมอื่น ๆ (มาตรา ๓๐)

๒๙. ยกเลิกความในตาราง ๓ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับค่าสืบพยานนอกศาล (มาตรา ๓๑)

๓๐. ยกเลิกความในตาราง ๔ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับค่าป่วยการและค่าพาหนะพยานกับคำร้องวัดทำแผนที่ (มาตรา ๓๒)

๓๑. ยกเลิกความในตาราง ๕ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี (มาตรา ๓๓)

๖. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๒ ตอนที่ ๕ วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๑๘ ฉบับพิเศษ หน้า ๗๔

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ ให้ใช้บังคับ ๑๐ มกราคม ๒๕๑๘

เหตุผลในการประกาศใช้

เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีในศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกาล่วงไปโดยเหมาะสมและรวดเร็วยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นหลักประกันในการดำรงชีพของลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้ดีขึ้นกว่าเดิม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๐ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๒๒๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๕ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับข้อจำกัดในการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกความในมาตรา ๒๒๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับหลักการยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์ (มาตรา ๔)

๓. ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๕ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์ (มาตรา ๕)

๔. ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๕ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับข้อจำกัดในการฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง (มาตรา ๖)

๕. ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับหลักการยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายขึ้นอ้างในการยื่นฎีกา (มาตรา ๗)

๖. ยกเลิกความในมาตรา ๒๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๓ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี (มาตรา ๘)

๗. ยกเลิกความในมาตรา ๒๘๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี (มาตรา ๙)

๘. การบังคับคดีตามคำพิพากษา หรือคำสั่งที่ยังไม่เสร็จสิ้นลงในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีการเพิกถอนได้ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๐)

๗. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๑

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๕ ตอนที่ ๓๗ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๑ ฉบับพิเศษ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๑ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากค่าขึ้นศาลค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ค่าสืบพยานนอกศาล ค่าป่วยการและค่าพาหนะพยานกับค่ารังวัดทำแผนที่และอัตราค่าทนายความที่กำหนดไว้ในตารางท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ใช้อยู่ได้กำหนดไว้นานมาแล้ว ไม่เหมาะสมแก่ภาวะการณ์ในปัจจุบันสมควรแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งให้สอดคล้องกันด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๑ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๘ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๗ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับให้ศาลมีคำสั่งคืนค่าธรรมเนียมศาล ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องหรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์หรือฎีกาหรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ถ้าศาลไม่ยอมรับอุทธรณ์หรือฎีกาหรือคำขอให้พิจารณาใหม่ (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกความในตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๙๙ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับค่าขึ้นศาล (เสียในเวลายื่นฟ้อง) (มาตรา ๔)

๓. ยกเลิกความในตาราง ๒ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๙๙ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมอื่น ๆ (มาตรา ๕)

๔. ยกเลิกความในตาราง ๓ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๙๙ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับค่าสืบพยานนอกศาล (มาตรา ๖)

๕. ยกเลิกความในตาราง ๔ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๙๙ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับค่าป่วยการและค่าพาหนะกับค่ารังวัดทำแผนที่ (มาตรา ๗)

๖. ยกเลิกความในตาราง ๖ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับอัตราค่าทนายความ (มาตรา ๘)

๘. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๒๒

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖ ตอนที่ ๖๔ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๒๒ ฉบับพิเศษ หน้า ๖

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมิได้ให้อำนาจศาลที่จะสั่งให้ส่งคำคู่ความหรือเอกสารโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับในโอกาสแรกทำให้คู่ความต้องเสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีเพิ่มมากขึ้นโดยไม่จำเป็น สมควรให้มีการส่งคำคู่ความหรือเอกสารโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับในโอกาสแรกได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๒๒ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. เพิ่มความเป็นมาตรา ๗๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการส่งคำคู่ความหรือเอกสารโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกความในมาตรา ๗๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการปิดหมาย (มาตรา ๔)

๙. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๗

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๓๖ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๒๗ ฉบับพิเศษ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๒๗ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน กำหนดให้ชำระหรือวางค่าธรรมเนียมศาล โดยวิธีปิดแสตมป์ ตามจำนวนที่ต้องปิดลงไว้ในคำคู่ความคำร้อง ใบรับหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความล่าช้าและไม่สะดวกในการเรียกเก็บและการชำระหรือวางค่าธรรมเนียมศาล และการตรวจสอบคำคู่ความของศาล ทั้งยังเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณและเป็นภาระในการจัดพิมพ์และการเก็บรักษาแสตมป์ ฤชากรอีกด้วย สมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้มีการชำระหรือวางค่าธรรมเนียมศาลเป็นเงินสดโดยเจ้าพนักงานศาลออกใบรับให้ และสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการตรวจคำคู่ความของศาลให้สอดคล้องกับการชำระหรือวางค่าธรรมเนียมศาลดังกล่าวด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๗ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการตรวจคำคู่ความของศาลที่ยื่นต่อศาล (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๘๗ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมศาลนั้น ให้ชำระหรือนำมาวางศาลเป็นเงินสดหรือเช็คซึ่งธนาคารรับรองโดยเจ้าพนักงานศาลออกใบรับให้ (มาตรา ๔)

๑๐. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๗

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๓๖ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๒๗ ฉบับพิเศษ หน้า ๔

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๒๗ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

๑. มีหลักเกณฑ์และวิธีการในการเลื่อนการพิจารณาคดีของศาลที่ยังไม่รัดกุมพอ และมีได้มีบทบัญญัติให้อำนาจศาลในการสั่งให้คู่ความฝ่ายซึ่งขอเลื่อนคดีเสียค่าป่วยการพยาน ซึ่งมาศาลตามหมายเรียกและเสียค่าใช้จ่ายในการที่คู่ความฝ่ายอื่นมาศาล

๒. มีหลักเกณฑ์ในการที่ศาลจะสั่งตั้งเจ้าพนักงานหรือแพทย์ไปตรวจตัวความผู้แทน ทนายความพยาน หรือบุคคลอื่นใดที่ถูกเรียกให้มาศาลแต่มาศาลไม่ได้เพราะอ้างว่าป่วยเจ็บอันเป็นเหตุให้มีการขอเลื่อนการนั่งพิจารณาที่ยังไม่รัดกุมพอ

๓. มิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของทนายความในคดี ซึ่งมีความประสงค์จะถอนตัวจากการเป็นทนายที่จะต้องแจ้งให้ตัวความทราบก่อน อันเป็นเหตุให้มีการใช้สิทธิในการถอนตัวจากการเป็นทนายเพื่อประวิงการพิจารณาคดีได้ ทำให้การพิจารณาคดีล่าช้า

๔. มิได้กำหนดให้โจทก์เสียค่าธรรมเนียมในการส่งคำฟ้องโดยชัดแจ้งและมีได้มีการกำหนดวิธีการส่งคำฟ้องให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งบทบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันกำหนดให้โจทก์มีหน้าที่ส่งคำฟ้องแก่จำเลย แต่ในทางปฏิบัติโจทก์มิได้นำส่งเอง และในปัจจุบันก็ไม่มีเจตจำนงที่จะต้องให้โจทก์มีหน้าที่นำส่งคำฟ้องแก่จำเลยในทุกคดีเพราะการคมนาคมสะดวกขึ้นในหลายท้องที่แล้ว

๕. กำหนดเวลาที่โจทก์จะต้องร้องขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ส่งหมายและสำเนาคำฟ้องไปให้แก่จำเลยเพื่อแก้คดี ซึ่งกำหนดไว้สัปดาห์นับแต่วันที่ยื่นคำฟ้องนั้น เป็นกำหนดเวลาที่นานเกินไป

๖. กำหนดเวลาที่โจทก์จะต้องแจ้งให้ศาลทราบเหตุแห่งการเพิกเฉยไม่ร้องขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ส่งหมายเรียกให้แก้คดีแก่จำเลย โดยที่การไม่แจ้งตามกำหนดเวลาดังกล่าวถือว่าโจทก์ทิ้งฟ้อง ซึ่งกำหนดไว้สัปดาห์นับแต่วันที่ยื่นคำฟ้องนั้น เป็นกำหนดเวลาที่นานเกินไป

๗. มิได้กำหนดให้คู่ความมาศาลในวันขึ้นสองสถาน อันเป็นเหตุให้คู่ความมักจะขอเลื่อนคดีในวันนัดสืบพยานครั้งแรก และศาลไม่อาจดำเนินการไต่ถามคู่ความได้ตกลงประนีประนอมหรือยอมรับในประเด็นข้อพิพาทที่อาจตกลงกันได้

๘. มีหลักเกณฑ์การบังคับคดีในส่วนที่เกี่ยวกับการขอเฉลี่ยทรัพย์สินที่ยังไม่รัดกุมพอ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหนี้ผู้ขอเฉลี่ยทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วย

ภาชีอากรไต่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ก่อนแล้ว และในกรณีที่เจ้าหนี้ผู้ยึดทรัพย์สินสละสิทธิ์ในการบังคับคดี หรือเพิกเฉยไม่ดำเนินการบังคับคดีภายในเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด

๙. มิได้กำหนดให้อำนาจศาลสั่งถอนการบังคับคดี ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่ดำเนินการบังคับคดี ภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด

๑๐. มิได้กำหนดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขอหมายบังคับคดีเพื่อชำระเป็นค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงาน บังคับคดี ในกรณีที่มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินซึ่งมีใช้ตัวเงิน หรือในกรณียึดหรืออายัดเงิน หรืออายัดทรัพย์สิน แล้วไม่มีการขาย หรือจำหน่ายเนื่องจากเจ้าพนักงานบังคับคดี ถอนการบังคับคดีนั่นเอง หรือถอนโดยคำสั่งศาล และผู้ขอให้ยึดหรืออายัดไม่ชำระค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี

๑๑. มิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับบังคับคดีในการฟ้องขับไล่ที่รัดกุมพอทำให้การบังคับคดีในคดีฟ้องขับ ไล่ประสบปัญหาและขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ถูกพิพากษาให้ขับไล่หรือต้องรื้อถอนสิ่ง ปลูกสร้างออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัยหรือทรัพย์สินที่ครอบครองไม่ยอมปฏิบัติตามคำบังคับของศาล โดยใช้วิธีหลีกเลี่ยงต่าง ๆ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับกรณี ดังกล่าวเสียใหม่เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและการบังคับคดีในคดีฟ้องขับไล่มีประสิทธิภาพ สามารถ อำนาจความยุติธรรมมากขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๗ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๒ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการขอเลื่อนคดีต่อศาล เมื่อมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงได้หรือมีกรณี ของการเจ็บป่วยของตัวแทน ผู้แทนทนายความ พยานหรือบุคคลอื่น (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกความในมาตรา ๖๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญาวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความใน พระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับทนายความที่ตัวความได้แต่งตั้งให้เป็นทนายความจะมีค่าขอต่อศาลให้สั่งถอน ตนจากการแต่งตั้งนั้นก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้ตัวความทราบแล้ว (มาตรา ๔)

๓. ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๗๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการส่งคำฟ้อง และหมายเรียกอื่น ๆ และการเสียค่าธรรมเนียมในการส่ง (มาตรา ๕)

๔. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๗๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการออกหมายส่งสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยเพื่อแก้คดี โดยโจทก์ต้องร้อง ขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ออกหมายนั้นภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ยื่นคำฟ้อง (มาตรา ๖)

๕. ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๑๗๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับกรณีการทิ้งฟ้อง (มาตรา ๗)

๖. เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๑๘๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการ ชี้สองสถานให้คู่ความมาศาลในวันชี้สองสถาน ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่มาศาลให้ถือว่าได้ทราบกระบวนการพิจารณา ของศาลในวันนั้นแล้ว (มาตรา ๘)

๗. ยกเลิกความในมาตรา ๒๙๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความใน พระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการห้ามยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซ้ำ การขอเฉลี่ยทรัพย์สิน และระยะเวลาในการขอเฉลี่ยทรัพย์สิน (มาตรา ๙)

๘. เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๕๕ ทวิ และมาตรา ๒๕๕ ตริ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการส่งถอนการบังคับคดี ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเพิกเฉยไม่ดำเนินการบังคับคดีภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด และการดำเนินการเมื่อมีการถอนการบังคับในเรืองค่าธรรมเนียมบังคับ (มาตรา ๑๐)

๙. เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๕๖ ทวิ มาตรา ๒๕๖ ตริ มาตรา ๒๕๖ จัตวา มาตรา ๒๕๖ เบญจ มาตรา ๒๕๖ ฉ และมาตรา ๒๕๖ สัตต แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีให้จัดการให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเข้าครอบครองทรัพย์สินในกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาถูกพิพากษาให้ขับไล่หรือต้องออกไปหรือต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากอสังหาริมทรัพย์บังคับ (มาตรา ๑๑)

๑๐. ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๗ มาตรา ๒๕๘ มาตรา ๒๕๙ มาตรา ๓๐๐ มาตรา ๓๐๑ มาตรา ๓๐๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการขอให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งจงใจไม่ปฏิบัติตามหมายบังคับคดี (มาตรา ๑๒)

๑๑. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๓๐

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๔ ตอนที่ ๑๕๖ วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๐ ฉบับพิเศษ หน้า ๑๘

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๓๐ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากได้มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเสนอข้อพิพาท การพิจารณา การทำคำชี้ขาด และการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการนอกศาลไว้โดยเฉพาะแล้ว สมควรยกเลิกบทบัญญัติว่าด้วยอนุญาโตตุลาการนอกศาลในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๒๒๑) จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๓๐ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ยกเลิกความในมาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการเสนอข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดนอกศาล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ (มาตรา ๓)

๑๒. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๔๙ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๔ ฉบับพิเศษ หน้า ๑๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๓๔ เว้นแต่ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่บทบัญญัติว่าด้วยเขตอำนาจศาลในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ก่อให้เกิดปัญหาและความไม่เป็นธรรม เนื่องจากโจทก์ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร ไม่สามารถฟ้องคดีจำเลย ซึ่งไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรได้ตราบใดที่ยังไม่สามารถส่งหมายเรียกให้แก่จำเลยในราชอาณาจักรได้ แต่ในทางกลับกันโจทก์หรือจำเลยซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศสามารถฟ้องจำเลยหรือฟ้องแย้งโจทก์ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรได้ และบทบัญญัติเรื่องเขตอำนาจศาลโดยทั่วไปยังไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความไม่สะดวกในการดำเนินคดีในศาล ประกอบกับในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการส่งคำคู่ความและเอกสารให้แก่จำเลยหรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรไว้โดยตรงอาศัยวิธีปฏิบัติของกระทรวงยุติธรรมและกระทรวงการต่างประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งต้องใช้เวลานานมากและในบางครั้งก็ไม่อาจส่งให้แก่บุคคลดังกล่าวได้ ทำให้การดำเนินคดีเป็นไปได้ด้วยความล่าช้าและยุ่งยาก นอกจากนี้ การพิจารณาคดีของศาลชั้นต้นบางคดีได้ประสบความล่าช้าเนื่องจากการประวิงคดีของคู่ความบางฝ่ายทั้งหลักเกณฑ์การฟ้องคดีมิโนสาเร่และคดีไม่มีข้อยุ่งยากที่ใช้บังคับอยู่มีข้อบกพร่องไม่สามารถนำมาบังคับใช้กับสภาพเศรษฐกิจและสังคมขณะนี้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาก็ได้เพิ่มจำนวนขึ้นเป็นอย่างมากทำให้ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาไม่สามารถพิจารณาพิพากษาคดีให้เสร็จลุล่วงไปได้โดยรวดเร็วทำให้คดีค้างพิจารณาอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น สมควรปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยเขตอำนาจศาลโดยกำหนดให้โจทก์สามารถฟ้องคดีจำเลยซึ่งไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม และกำหนดให้การฟ้องคดีหรือการร้องขอต่อศาลโดยทั่วไปเป็นไปได้โดยสะดวกและเป็นธรรมยิ่งขึ้นและสมควรเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการส่งคำ คู่ความและเอกสารให้แก่จำเลยซึ่งไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร โดยกำหนดให้การส่งคำคู่ความและเอกสารดังกล่าวเป็นไปได้โดยสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น กับแก้ไขปรับปรุงให้ศาลมีดุลพินิจในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าอัตราที่โจทก์มีสิทธิได้รับตามกฎหมายในกรณีที่จำเลยต้องชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ในกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเลยมีพฤติการณ์ประวิงคดีให้ล่าช้าโดยไม่สุจริต ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการฟ้องคดีมิโนสาเร่และคดีไม่มีข้อยุ่งยากให้ทำได้กว้างขวางและสะดวกรวดเร็วขึ้น และปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการอุทธรณ์ฎีกาให้ทำได้เฉพาะคดีที่มีเหตุผลสมควรที่จะขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา รวมทั้งแก้ไขบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกันด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๙ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับเขตอำนาจศาลในการเสนอคำฟ้องและคำร้อง (มาตรา ๓)

๒. เพิ่มความเป็นมาตรา ๔ ทวิ มาตรา ๔ ตริ มาตรา ๔ จัตวา มาตรา ๔ เบญจ และมาตรา ๔ ฉ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับเขตอำนาจศาลในการเสนอคำฟ้อง และคำร้อง (มาตรา ๔)

๓. ยกเลิกความในมาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับเขตอำนาจศาลในการเสนอคำฟ้อง และคำร้อง (มาตรา ๕)

๔. เพิ่มความเป็นมาตรา ๘๓ ทวิ มาตรา ๘๓ ตริ มาตรา ๘๓ จัตวา มาตรา ๘๓ เบญจ มาตรา ๘๓ ฉ มาตรา ๘๓ สัตต และมาตรา ๘๓ อัฐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการส่งหมายเรียกและคำฟ้องตั้งต้นคดีแก่จำเลย (มาตรา ๖)

๕. เพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา ๑๐๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการสืบพยานไว้ล่วงหน้าเมื่อมีเหตุจำเป็น (มาตรา ๗)

๖. เพิ่มความเป็น (๖) ของมาตรา ๑๔๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับศาลจะพิพากษาให้จำเลยชำระดอกเบี้ยในอัตราที่สูงขึ้นกว่าที่โจทก์มีสิทธิได้รับตามกฎหมายก็ได้ แต่ต้องไม่เกินร้อยละสิบห้าต่อปี (มาตรา ๘)

๗. ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๑๕๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๙ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการฟ้องคดีหรือต่อสู้คดีอย่างคนอนาถา (มาตรา ๙)

๘. ยกเลิกความในมาตรา ๑๘๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๙ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการฟ้องคดีโมฆะ (มาตรา ๑๐)

๙. ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๑๙๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการคำนวณจำนวนทุนทรัพย์ หรือราคา อันพิพาทกันในคดีโมฆะ (มาตรา ๑๑)

๑๐. ยกเลิกความในมาตรา ๑๙๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการขอให้ศาลพิจารณาคดีโดยรวบรัด เมื่อเป็นคดีซึ่งโจทก์ฟ้องขอให้ชำระเงินจำนวนแน่นอนตามตัวเงิน (มาตรา ๑๒)

๑๑. เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา (มาตรา ๑๓)

๑๒. ยกเลิกความในมาตรา ๒๒๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับข้อจำกัดในการยื่นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง (มาตรา ๑๔)

๑๓. ยกเลิกความในมาตรา ๒๒๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์ (มาตรา ๑๕)

๑๔. เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๒๒๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับคำสั่งระหว่างพิจารณา (มาตรา ๑๖)

๑๕. ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ (มาตรา ๑๗)

๑๖. ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับข้อจำกัดในการยื่นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง (มาตรา ๑๘)

๑๗. ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายขึ้นอ้างในการยื่นฎีกา (มาตรา ๑๙)

๑๓. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓)

พ.ศ. ๒๕๓๕

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๑๖ วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๕ หน้า ๓๖

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๙ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้กำหนดให้มีกระบวนการพิจารณาชั้นที่สองสถานเพื่อประโยชน์ในการทำให้การพิจารณาคดีสะดวกและรวดเร็วขึ้น แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่สามารถปฏิบัติให้สมประโยชน์ได้เพราะกำหนดให้เป็นดุลพินิจของศาลที่จะทำการชี้สองสถานหรือไม่ก็ได้และไม่มีสภาพบังคับให้คู่ความต้องมาศาลในวันชี้สองสถาน หากไม่มาคู่ความก็ไม่เสียสิทธิในการดำเนินกระบวนการพิจารณาแต่อย่างใด นอกจากนี้ บทบัญญัติเกี่ยวกับการอ้างพยานหลักฐาน และการส่งพยานหลักฐานไม่รัดกุมและเอื้ออำนวยแก่การชี้สองสถาน กล่าวคือ เปิดโอกาสให้มีการอ้างพยานหลักฐานกันอย่างฟุ่มเฟือย หรืออ้างพยานหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก หรือระบุอ้างพยานที่จะต้องส่งประเด็นไปสืบยังศาลอื่นไว้มากเกินความจำเป็น หรือระบุอ้างในลักษณะเป็นการประวิงคดี ทำให้การพิจารณาคดีล่าช้า และไม่ให้อีกฝ่ายศาลได้ทราบถึงพยานหลักฐานของคู่ความก่อนวันชี้สองสถาน เพื่อศาลสามารถสอบถามให้คู่ความรับกันได้บางประเด็นที่ไม่จำเป็นต้องออกและกำหนดประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่นำสืบได้อย่างถูกต้องครบถ้วนทำให้คดีเสร็จไปโดยรวดเร็ว อีกทั้งบทบัญญัติว่าด้วยการประชุมใหญ่ของศาลฎีกายังไม่คลุมถึงกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้มีการวินิจฉัยปัญหาโดยที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา สมควรกำหนดให้ศาลทำการชี้สองสถานทุกคดี เว้นแต่คดีที่ไม่มีความจำเป็น และกำหนดให้คู่ความทุกฝ่ายยื่นคำแถลงเสนอประเด็นข้อพิพาท ยื่นบัญชีระบุพยาน และส่งสำเนาพยานเอกสารที่ได้อ้างอิงไว้ต่อศาลก่อนวันชี้สองสถาน เพื่อให้ศาลทราบถึงพยานหลักฐานของคู่ความและสามารถกำหนดประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่นำสืบได้อย่างถูกต้องครบถ้วน รวมทั้งกำหนดให้มีการยื่นต้นฉบับพยานเอกสารและพยานวัตถุที่สำคัญต่อศาลในวันชี้สองสถาน เพื่อให้คู่ความสามารถแสดงพยานหลักฐานหักล้างกันในประเด็นข้อพิพาท สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการประชุมใหญ่ของศาลฎีกาให้คลุมถึงกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้มีการวินิจฉัยปัญหา โดยที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและสมควรแก้ไขบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกันด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติ

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๙ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการยื่นบัญชีระบุพยาน ในกรณีที่มีการชี้สองสถาน และในกรณีที่ไม่มีการชี้สองสถาน (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกความในมาตรา ๙๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการยื่นเอกสารเพื่อเป็นพยานหลักฐาน เพื่อสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียงของตน ในกรณีที่มีการชี้สองสถาน และในกรณีที่ไม่มีการชี้สองสถาน (มาตรา ๔)

๓. ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการอ้างอิงข้อเท็จจริงใด และการขอให้คู่ความฝ่ายอื่นตอบว่าจะรับรองข้อเท็จจริงนั้นว่าถูกต้องหรือไม่ (มาตรา ๕)

๔. ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการอ้างอิงเอกสารเป็นพยานหลักฐานที่ต้นฉบับเอกสารอยู่ในความครอบครองของคู่ความที่อ้างเอกสาร (มาตรา ๖)

๕. ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการคัดค้าน การอ้างเอกสาร ที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งอ้างมาเป็นพยานหลักฐาน โดยเหตุที่ว่าไม่มีต้นฉบับหรือต้นฉบับนั้นปลอมทั้งฉบับหรือบางส่วน (มาตรา ๗)

๖. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๒๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับถ้าพยานหลักฐานที่ศาลจะทำการตรวจเป็นบุคคลหรือสิ่งหามทรัพย์ ซึ่งอาจนำมาศาลได้ ให้คู่ความนั้นนำพยานหลักฐานเช่นว่านั้นมาในวันสืบพยาน (มาตรา ๘)

๗. ยกเลิกความในวรรคสองของ (๒) ของมาตรา ๑๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๙๙ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการมีประชุมใหญ่ในศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ในการวินิจฉัยปัญหาใดหรือคดีเรื่องใด (มาตรา ๙)

๘. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๗๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการยื่นคำให้การของจำเลยโดยจำเลยต้องทำคำให้การเป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายในกำหนดสิบห้าวัน (มาตรา ๑๐)

๙. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๗๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการทำคำให้การแก้ฟ้องแย้งของโจทก์ (มาตรา ๑๑)

๑๐. ยกเลิกความในมาตรา ๑๘๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการแก้ไขคำฟ้องหรือคำให้การที่คู่ความเสนอต่อศาลไว้แล้ว (มาตรา ๑๒)

๑๑. ยกเลิกความในมาตรา ๑๘๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการทำการชี้สองสถานเมื่อได้มีการยื่นคำฟ้อง คำให้การ และคำให้การแก้ฟ้องแย้ง (มาตรา ๑๓)

๑๒. เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๘๒ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการยื่นคำแถลงเสนอประเด็นข้อพิพาทในการชี้สองสถาน (มาตรา ๑๔)

๑๓. ยกเลิกความในมาตรา ๑๘๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการยื่นพยานหลักฐานในวันชี้สองสถาน (มาตรา ๑๕)

๑๔. เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๘๓ ทวิ มาตรา ๑๘๔ ตริ และมาตรา ๑๘๓ จัตวา แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับคู่ความไม่มีสิทธิคัดค้านประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่นำสืบที่ศาลกำหนดและข้อยกเว้น (มาตรา ๑๖)

๑๕. ยกเลิกความในมาตรา ๑๘๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการกำหนดวันสืบพยานในกรณีที่มีการชี้สองสถาน และในกรณีที่ไม่มี การชี้สองสถาน (มาตรา ๑๗)

๑๖. พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่มาตรา ๙ ให้ใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย (มาตรา ๑๘)

๑๔. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๔)

พ.ศ. ๒๕๓๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๒ ตอนที่ ๕๔ ก วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๘ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๘ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการชี้สองสถานและระยะเวลาในการยื่นบัญชีระบุดำเนินคดีตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมไม่ช่วยทำให้การพิจารณาคดี สะดวกและรวดเร็วขึ้น ตามที่มุ่งหมายไว้ สมควรแก้ไขหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๖ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการยื่นบัญชีระบุดำเนินคดี สนับสนุนข้ออ้าง หรือข้อเถียง (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกความในมาตรา ๙๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการยื่นเอกสารเพื่อเป็นพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียง (มาตรา ๔)

๓. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๐๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการอ้างอิงข้อเท็จจริงใด และการขอให้คู่ความฝ่ายอื่นตอบว่าจะรับรองข้อเท็จจริงนั้นว่าถูกต้องหรือไม่ (มาตรา ๕)

๔. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๒๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการอ้างอิงเอกสารเป็นพยานหลักฐานที่ต้นฉบับเอกสารอยู่ในความครอบครองของคู่ความฝ่ายที่อ้างเอกสาร (มาตรา ๖)

๕. ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการคัดค้านการอ้างอิงเอกสารที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งอ้างอิงมาเป็นพยานหลักฐาน โดยเหตุที่ว่าไม่มีต้นฉบับหรือต้นฉบับนั้นปลอมทั้งฉบับหรือบางส่วน (มาตรา ๗)

๖. เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๒๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับต้นฉบับพยานเอกสารหรือพยานวัตถุอันสำคัญที่คู่ความได้ยื่นต่อศาล หากผู้ยื่นต้องใช้เป็นประจักษ์หรือมีความสำคัญในการเก็บรักษา ศาลจะอนุญาตให้คืนโดยให้คู่ความตรวจดูก็ได้ (มาตรา ๘)

๗. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๒๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับถ้าพยานหลักฐานที่ศาลจะทำการตรวจเป็นบุคคลหรือสังหาริมทรัพย์ ซึ่งอาจนำมาศาลได้ให้คู่ความนั้นนำพยานหลักฐานเช่นว่านั้นมาในวันสืบพยาน (มาตรา ๙)

๘. ยกเลิกความในมาตรา ๑๘๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการแก้ไขคำฟ้องหรือคำให้การที่คู่ความเสนอต่อศาลไว้แล้ว (มาตรา ๑๐)

๙. ยกเลิกความในมาตรา ๑๘๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการทำการชี้สองสถาน เมื่อได้มีการยื่นคำฟ้อง คำให้การ และคำให้การแก้ฟ้องแย้ง (มาตรา ๑๑)

๑๐. ยกเลิกมาตรา ๑๘๒ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ (มาตรา ๑๒)

๑๑. ยกเลิกความในมาตรา ๑๘๓ และมาตรา ๑๘๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการยื่นพยานหลักฐานในวันชี้สองสถาน และการคัดค้านประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่นำสืบที่ศาลกำหนด (มาตรา ๑๓)

๑๒. ยกเลิกมาตรา ๑๘๓ ตริ และมาตรา ๑๘๓ จัตวา แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ (มาตรา ๑๔)

๑๓. พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบถึงกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้กระทำไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๑๕)

๑๕. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๕)

พ.ศ. ๒๕๓๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๒ ตอนที่ ๕๔ ก วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๘ หน้า ๘

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๘ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาเสียใหม่ โดยกำหนดให้จำเลยมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้โจทก์วางเงินต่อศาลหรือหาประกันมาไว้เพื่อการชำระค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์หรือชั้นฎีกาได้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรมแก่จำเลยในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงในชั้นการพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาว่าโจทก์จะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าฤชาธรรมเนียมและปรับปรุงวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาให้คลุมถึงการขอให้ระงับแก้ไข หรือเพิกถอนการดำเนินการทางทะเบียนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยหรือที่เกี่ยวกับการกระทำที่

ถูกฟ้องร้อง กับแก้ไขผลบังคับของคำสั่งศาลตามคำขอให้วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง
ทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลย ให้มีผลใช้บังคับได้ทันที รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้อง
ให้สอดคล้องกันด้วยเพื่อให้มาตรการในการคุ้มครองโจทก์ในระหว่างการพิจารณาของศาลและการบังคับชำระหนี้
ตามคำพิพากษาของศาลเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ให้จำเลยมีสิทธิจะขอให้ศาลสั่ง
ให้โจทก์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการถูกบังคับโดยวิธีการชั่วคราว และการพิจารณาคำขอดังกล่าว
เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิของจำเลยชัดเจนยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๘
มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๗ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความใน
พระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับจำเลยอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลให้โจทก์วางเงินหรือค่าใช้จ่าย ในกรณีที่โจทก์มิได้
มีภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานในราชอาณาจักร (มาตรา ๓)

๒. เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๕๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับจำเลยอาจ
ยื่นคำร้องขอต่อศาลให้โจทก์วางเงินหรือค่าใช้จ่ายในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกา ในกรณีที่โจทก์ยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา
และโจทก์มิได้มีภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานในราชอาณาจักร (มาตรา ๔)

๓. ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๕ มาตรา ๒๕๖ มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๕๘ แห่ง
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อน
พิพากษา (มาตรา ๕)

๔. เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการที่จำเลย
ได้ก่อให้เกิดโอนหรือเปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิในทรัพย์สินที่พิพาทหรือทรัพย์สินของจำเลยภายหลังที่มีคำสั่งของศาล
ให้คุ้มครองก่อนพิพากษาแล้วตามมาตรา ๒๕๔ (๒) (มาตรา ๖)

๕. ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๙ มาตรา ๒๖๐ มาตรา ๒๖๑ มาตรา ๒๖๒ มาตรา ๒๖๓ มาตรา ๒๖๔
มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๖ มาตรา ๒๖๗ มาตรา ๒๖๘ มาตรา ๒๖๙ และมาตรา ๒๗๐ แห่งประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการดำเนินการหลังมีการกำหนด
วิธีชั่วคราวก่อนพิพากษา และการขอคุ้มครองประโยชน์ชั่วคราว (มาตรา ๗)

๑๖. [พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง \(ฉบับที่ ๑๖\)](#)

พ.ศ. ๒๕๓๙

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๖๑ ก วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ หน้า ๔

วันเริ่มใช้บังคับ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดย
กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจควบคุมตัวผู้ถูกจับในกรณีที่มีเหตุจำเป็นไว้ได้ไม่เกินสามวัน
และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง
พ.ศ. ๒๔๙๙ โดยกำหนดให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนไปยัง
พนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแขวงให้ทันภายในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่
เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ อันมีผลให้ศาลต้องเปิดทำการในวันหยุดงานหรือในเวลาใด ๆ นอกเวลาทำการปกติ

สมควรกำหนดให้ผู้พิพากษาและเจ้าพนักงานศาลได้รับเงินค่าตอบแทนการปฏิบัติงานในวันหยุดราชการ หรือในเวลาใด ๆ นอกเวลาทำงานได้ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๓๙ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๓๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับให้ผู้พิพากษาและเจ้าพนักงานศาลซึ่งปฏิบัติงานในวันหยุดงาน หรือในเวลาใด ๆ นอกเวลาทำการปกติได้รับค่าตอบแทนเป็นพิเศษ บังคับตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง (มาตรา ๓)

๑๗. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๗)

พ.ศ. ๒๕๔๒

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๓๓ ก วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๒ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีมโนสาเร่ที่ใช้อยู่ยังไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทำให้การพิจารณาคดีล่าช้า และคู่ความต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร เมื่อคำนึงถึงทุนทรัพย์ในคดีที่พิพาทกัน สมควรแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีมโนสาเร่ให้เหมาะสมขึ้น โดยให้ศาลดำเนินการไกล่เกลี่ยและเข้าช่วยเหลือคู่ความ ซึ่งไม่มีความรู้ทางกฎหมายได้ เพื่อให้คดีได้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วและประหยัดค่าใช้จ่ายของคู่ความ ทั้งสมควรแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบางมาตราที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของศาลและการบังคับคดีตามคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลให้เหมาะสมและสอดคล้องกันด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๘ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับให้ศาลมีอำนาจที่จะไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ตกลงกัน หรือประนีประนอมความกันในข้อพิพาท (มาตรา ๓)

๒. เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๐ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการดำเนินการไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมยอมความกันของศาลบังคับ (มาตรา ๔)

๓. ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๑๓๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับเมื่อโจทก์ทั้งฟ้อง ถอนฟ้อง หรือไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาคดีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๔ มาตรา ๑๓๕ และมาตรา ๑๓๓ ทวิ (มาตรา ๕)

๔. เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๙๐ ทวิ มาตรา ๑๙๐ ตริ และมาตรา ๑๙๐ จัตวา แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนพิจารณาในคดีมโนสาเร่ (มาตรา ๖)

๕. ยกเลิกความในมาตรา ๑๙๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับวิธีฟ้องคดีโมฆสาร (มาตรา ๗)

๖. เพิ่มความเป็นวรรคสี่ และวรรคห้า ของมาตรา ๑๙๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับในกรณีที่จำเลยฟ้องแย้งเข้ามาในคดีโมฆสารและฟ้องแย้งนั้นมิใช่คดีโมฆสาร (มาตรา ๘)

๗. ยกเลิกความในมาตรา ๑๙๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการพิจารณาคดีโมฆสาร (มาตรา ๙)

๘. เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๙๓ ทวิ มาตรา ๑๙๓ ตริ มาตรา ๑๙๓ จัตวา และมาตรา ๑๙๓ เบญจ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดีโมฆสาร (มาตรา ๑๐)

๙. ยกเลิกความในวรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของมาตรา ๑๙๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการขอให้ศาลพิจารณาคดีโดยรวบรัด เมื่อเป็นคดีซึ่งโจทก์ฟ้องขอให้ชำระเงินจำนวนแน่นอนตามตัวเงิน (มาตรา ๑๑)

๑๐. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๙๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ (มาตรา ๑๒)

๑๑. ยกเลิกความในมาตรา ๒๗๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการพิพากษาหรือมีคำสั่งอย่างใดซึ่งจะต้องมีการบังคับคดี (มาตรา ๑๓)

๑๒. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๗๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลา และเงื่อนไขอื่น ๆ ตามคำบังคับให้ใช้เงินหรือให้ส่งทรัพย์สิน หรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างไรของศาล (มาตรา ๑๔)

๑๓. ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๒๗๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการให้ผู้ขอยืมวางเงินต่อศาลหรือหาประกันมาให้ ถ้าศาลสงสัยว่าไม่สมควรยึดทรัพย์สินนั้น (มาตรา ๑๕)

๑๔. เพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา ๒๗๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการออกหมายบังคับคดีในคดีโมฆสาร (มาตรา ๑๖)

๑๕. พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ใช้กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นฟ้องนั้น บังคับแก่คดีดังกล่าวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด (มาตรา ๑๗)

๑๘. [พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง \(ฉบับที่ ๑๘\)](#)

[พ.ศ. ๒๕๔๒](#)

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๓๓ ก วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๒ หน้า ๘

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๒ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งบางเรื่องไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นไปโดยล่าช้า สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๙ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับหมายบังคับคดีและหมายของศาลที่ออกให้จับและกักขังบุคคลใดตามพระราชบัญญัตินี้ อาจบังคับได้ไม่ว่าในที่ไหนใด ๆ (มาตรา ๓)

๒. เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการบังคับคดีนอกเขตอำนาจศาล (มาตรา ๔)

๓. เพิ่มความเป็นวรรคสี่ของมาตรา ๒๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๘ เกี่ยวกับคำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด (มาตรา ๕)

๔. เพิ่มความเป็นวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ของมาตรา ๒๘๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๘ เกี่ยวกับอำนาจของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการออกคำสั่งอายัด (มาตรา ๖)

๕. เพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา ๒๘๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๙๙ เกี่ยวกับการร้องขอชดเชย ค่าสั่งของศาลตาม (๑) และ (๒) ให้เป็นที่สุด (มาตรา ๗)

๖. เพิ่มความเป็นวรรคเก้าของมาตรา ๒๙๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๗ เกี่ยวกับคำสั่งอนุญาตของศาลตามวรรคแปดให้เป็นที่สุด (มาตรา ๘)

๗. เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๒๙๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับคำสั่งอนุญาตของศาลตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด (มาตรา ๙)

๘. ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๒๙๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับศาลอาญามีคำสั่งงดการบังคับคดีไว้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขตามที่เห็นสมควร ถ้าศาลเห็นว่าข้ออ้างของลูกหนี้ตามคำพิพากษามีเหตุฟังได้ตามวรรคหนึ่ง (มาตรา ๑๐)

๙. เพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา ๒๙๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับคำสั่งของศาลตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด (มาตรา ๑๑)

๑๐. ยกเลิกความในมาตรา ๒๙๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการเพิกถอนคำบังคับ หมายบังคับคดี หรือคำสั่งศาลในชั้นบังคับคดีที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งลักษณะนี้ (มาตรา ๑๒)

๑๑. เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับคำสั่งอนุญาตของศาลตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด (มาตรา ๑๓)

๑๒. เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๓๐๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับคำสั่งของศาลตามมาตรานี้ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด (มาตรา ๑๔)

๑๓. เพิ่มความเป็นมาตรา ๓๐๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา (มาตรา ๑๕)

๑๔. ยกเลิกความในมาตรา ๓๑๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ที่มีต่อบุคคลภายนอก (มาตรา ๑๖)

๑๕. เพิ่มความเป็นมาตรา ๓๑๐ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับเจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจอายัดและจำหน่าย ซึ่งเงินหรือสิ่งของที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษามีสิทธิเรียกร้องต่อบุคคลภายนอก (มาตรา ๑๗)

๑๖. ยกเลิกความในมาตรา ๓๑๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการอายัดสิทธิเรียกร้องตามมาตรา ๓๑๐ ทวิ (มาตรา ๑๘)

๑๙. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๙)

พ.ศ. ๒๕๔๓

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗ ตอนที่ ๑๙ ก วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๓ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาโดยขาดนัดที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีความล้าสมัยและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน อีกทั้งมีบทบัญญัติที่ขาดความชัดเจนในหลายประการ เป็นเหตุให้การดำเนินคดีในกรณีที่คุณความขาดนัดยื่นคำให้การหรือขาดนัดพิจารณาเป็นไปโดยล่าช้า และมีข้อโต้แย้งที่คุณความอาจใช้เป็นช่องทางในการประวิงคดีได้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาโดยขาดนัดให้เหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้ศาลสามารถพิพากษาให้คุณความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายชนะคดีไปได้ เมื่อคุณความอีกฝ่ายหนึ่งขาดนัดยื่นคำให้การ และเพื่อให้กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีที่คุณความขาดนัดยื่นคำให้การ หรือขาดนัดพิจารณาเป็นไปด้วยความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย รวมทั้ง รวดเร็ว ประหยัด และชัดเจนแน่นอนยิ่งขึ้น อันจะเป็นหลักประกันการใช้สิทธิเรียกร้องของโจทก์และการคุ้มครองสิทธิของจำเลย ตลอดจนทำให้คดีที่ค้างการพิจารณาในศาลลดน้อยลง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๖ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในหมวด ๒ การพิจารณาโดยขาดนัด มาตรา ๑๙๗ ถึงมาตรา ๒๐๙ ในลักษณะ ๒ วิธีพิจารณาวิสามัญในศาลชั้นต้น ภาค ๒ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้นแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการขาดนัดยื่นคำให้การ การขาดนัดพิจารณา (มาตรา ๓)

๒. บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่อ้างถึงบทบัญญัติในหมวด ๒ การพิจารณาโดยขาดนัดแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวนั้นอ้างถึงบทบัญญัติในหมวด ๒ การพิจารณาโดยขาดนัดแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ในบทมาตรานี้มีนัยเช่นเดียวกัน (มาตรา ๔)

๓. พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่คดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ใช้กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นฟ้องนั้นบังคับแก่คดีดังกล่าวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด (มาตรา ๕)

๒๐. พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗ ตอนที่ ๑๐๓ ก วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ ประธานศาลฎีกา และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่มาตรา ๒๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนดให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานธุรการอิสระของศาลยุติธรรม แต่ไม่ได้กำหนดให้กรมบังคับคดีเป็นหน่วยงานธุรการของศาลยุติธรรม กรมบังคับคดีจึงยังอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงยุติธรรม ดังนั้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๖ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในเรื่องต่อไปนี้ (๑) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องเจ้าพนักงานบังคับคดี รวมทั้งการกำหนดค่าธรรมเนียมนอกจากที่ระบุไว้ในตาราง ๕ ท้ายประมวลกฎหมายนี้ ตลอดจนการชดใช้ค่าใช้จ่ายให้บุคคลเหล่านั้น (๒) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องการยึดและอายัด และการจำหน่ายทรัพย์สินเป็นตัวเงินโดยวิธีขายทอดตลาดหรือโดยวิธีอื่น และในเรื่องวิธีการบังคับคดีทางอื่น ๆ ที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะพึงปฏิบัติ (มาตรา ๓)

๒. เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗ ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีอำนาจออกข้อบังคับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๔)

๓. บรรดากฎกระทรวงซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปโดยอนุโลม เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีกฎกระทรวงหรือข้อบังคับที่ตราขึ้นใหม่ใช้บังคับแทน (มาตรา ๕)

๒๑. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๐)

พ.ศ. ๒๕๔๓

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗ ตอนที่ ๑๐๓ ก วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ หน้า ๔

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่มาตรา ๒๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนดให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานธุรการอิสระของศาลยุติธรรม แต่ไม่ได้กำหนดให้กรมบังคับคดีเป็นหน่วยงานธุรการของศาลยุติธรรม กรมบังคับคดีจึงยังอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงยุติธรรม ดังนั้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๓ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความใน (๑๔) ของมาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับ “เจ้าพนักงานบังคับคดี” ความหมายว่า เจ้าพนักงานในสังกัดกรมบังคับคดีหรือพนักงานอื่นผู้มีอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้อยู่ในอันที่จะปฏิบัติตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในภาค ๔ แห่งประมวลกฎหมายนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่ความในระหว่างการศึกษา หรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๑๗๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับในกรณีที่ออกหมายบังคับคดีให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาส่งมอบทรัพย์สินกระทำการ หรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือให้ขับไล่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้ศาลระบุเงื่อนไขแห่งการบังคับคดีลงในหมายนั้นตามมาตรา ๒๑๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้ศาลกำหนดการบังคับคดีเพียงเท่าที่สภาพแห่งการบังคับคดีจะเปิดช่องให้ทำได้โดยทางศาลหรือโดยทางเจ้าพนักงานบังคับคดี (มาตรา ๔)

๒๒. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๑)

พ.ศ. ๒๕๔๗

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๓ ก วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๘ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการงดการบังคับคดีของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันบางส่วนยังไม่ชัดเจนเพียงพอ ดังนั้น เพื่อให้การบังคับคดีเป็นไปด้วยความเป็นธรรม โดยคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีและให้การขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาสมาธิดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและเป็นธรรมแก่ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ว่าด้วยการขายทอดตลาดสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวให้เหมาะสมและมีความชัดเจนยิ่งขึ้นจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๗ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๒๙๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวเวลาที่กำหนดไว้หรือภายในเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกความในมาตรา ๓๐๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา (มาตรา ๔)

๒๓. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๖๑ ก วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘ หน้า ๓๐

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่มีความไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เป็นเหตุให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นไปด้วยความล่าช้า และคุ้มครองสิทธิของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาและลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่เพียงพอ ประกอบกับตาราง ๕ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีสูงเกินไป สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งและอัตราค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๑ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความใน (๑๔) ของมาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๓ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับความหมายของเจ้าพนักงานบังคับคดี (มาตรา ๓)

๒. เพิ่มความเป็นวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๒๗๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีจะมอบหมายให้บุคคลอื่นปฏิบัติแทนได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้หักค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อให้กรมบังคับคดีพิจารณาจ่ายเป็นค่าตอบแทนแก่ผู้ที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง (มาตรา ๔)

๓. ยกเลิกความใน (๑) และ (๒) ของมาตรา ๒๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี (มาตรา ๕)

๔. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๒๘๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยให้ใช้ความตามพระราชบัญญัตินี้บังคับแทน เกี่ยวกับเงินหรือสิทธิเรียกร้องที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี (มาตรา ๖)

๕. ยกเลิกความในวรรคสี่ของมาตรา ๒๙๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๓ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอเฉลี่ยทรัพย์ ในกรณีที่ยึดทรัพย์สินเพื่อขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น (มาตรา ๗)

๖. เพิ่มความเป็นมาตรา ๓๐๙ ตริ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการบังคับให้ลูกหนี้หรือบริวารที่อยู่ในทรัพย์สินออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีผู้ซื้อเข้ามาได้จากการขายทอดตลาด (มาตรา ๘)

๗. ยกเลิกความในตาราง ๕ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๙๙ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี (มาตรา ๙)

๘. บทบัญญัติมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่การบังคับคดีของบรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ใช้ตาราง ๕ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่มีการฟ้องคดีบังคับคดีดังกล่าว (มาตรา ๑๐)

๒๔. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๓)

พ.ศ. ๒๕๕๐

ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๘๙ ก วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ ประธานศาลฎีกา

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในภาค ๑ ลักษณะ ๕ ว่าด้วยพยานหลักฐานแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนา ด้านเทคโนโลยีของประเทศในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๒๑ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงในคดีใดจะต้องกระทำโดยอาศัยพยานหลักฐานในสำนวนคดีนั้น เว้นแต่ข้อเท็จจริงซึ่งรู้กันอยู่ทั่วไป ข้อเท็จจริงซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้ หรือข้อเท็จจริงที่คู่ความรับหรือถือว่ารับกันแล้วในศาล (มาตรา ๓)

๒. เพิ่มความเป็นมาตรา ๘๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับหน้าที่นำสืบของคู่ความในคดี (มาตรา ๔)

๓. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๘๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๘ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการอ้างอิงเอกสาร บุคคลเป็นพยาน หรือให้ศาลตรวจพยานหลักฐานใด ๆ สนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียงของตนจะต้องยื่นบัญชีระบุพยานก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่า ๗ วัน (มาตรา ๕)

๔. ยกเลิกความในมาตรา ๘๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการนำสืบพยานหลักฐานต้องเป็นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในคดีตามข้ออ้างหรือข้อเถียงของคู่ความ (มาตรา ๖)

๕. ยกเลิกความในมาตรา ๙๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๙๒ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการอ้างเอกสารเป็นพยานหลักฐานนั้นรับฟังได้เฉพาะต้นฉบับเอกสารเท่านั้น เว้นแต่มีเหตุยกเว้นตามกฎหมาย (มาตรา ๗)

๖. เพิ่มความเป็นมาตรา ๙๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการรับฟังหรือไม่รับฟังพยานบอกเล่า (มาตรา ๘)

๗. เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๐๑/๑ และมาตรา ๑๐๑/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการสืบพยานในเหตุฉุกเฉิน คู่ความฝ่ายที่ขอจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้อง เพื่อให้ศาลมีคำสั่งโดยไม่ชักช้าก็ได้ และศาลมีอำนาจสั่งให้ยึดหรือสั่งเอกสารหรือวัตถุที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานตามเงื่อนไขของศาลได้ (มาตรา ๙)

๘. เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๐๓/๑ มาตรา ๑๐๓/๒ และมาตรา ๑๐๓/๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับคู่ความอาจตกลงกัน และศาลเห็นเป็นการจำเป็น ให้ทำการสืบพยานกระทำนอกศาลแทนได้ หรือศาลอนุญาตทำการสืบพยานไปตามที่คู่ความตกลงกันได้ และประธานศาลฎีกาด้วยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา มีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับแนวทางนำสืบพยานหลักฐานได้ แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย (มาตรา ๑๐)

๙. เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๑๐๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการรับฟังพยานบอกเล่า ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง (มาตรา ๑๑)

๑๐. ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับคู่ความอาจขอต่อศาลก่อนวันสืบพยาน เพื่อให้ศาลออกหมายเรียกพยานคนใดที่คู่ความไม่สามารถนำพยานคนนั้นมาศาลเองได้ (มาตรา ๑๒)

๑๑. เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๐๖/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับพยานที่ศาลจะออกหมายเรียกไม่ได้ (มาตรา ๑๓)

๑๒. ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับเมื่อศาลออกหมายเรียกพยานตามมาตรา ๑๐๖/๑ พยานต้องมาตามวันเวลาที่กำหนดไว้ เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นอื่น (มาตรา ๑๔)

๑๓. ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๑ และมาตรา ๑๑๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับศาลจะมีคำสั่งเลื่อนคดีไปเพื่อสืบพยาน หรือออกหมายจับพยานที่จิตใจไม่มาศาลได้ และพยานต้องสาบานตนก่อนเบิกความ (มาตรา ๑๕)

๑๔. ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับข้อยกเว้นของผู้ที่มาเป็นพยานจะไม่ยอมเบิกความหรือตอบคำถามใด ๆ ก็ได้ (มาตรา ๑๖)

๑๕. เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๒๐/๑ มาตรา ๑๒๐/๒ มาตรา ๑๒๐/๓ และมาตรา ๑๒๐/๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับศาลอาจอนุญาตให้คู่ความเสนอบันทึกถ้อยคำทั้งหมดหรือบางส่วนอ้างเป็นพยานต่อศาลแทนการซักถามผู้ให้ถ้อยคำได้ เมื่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งไม่คัดค้าน และคู่ความอาจขอให้ศาลทำการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลโดยระบบการประชุมทางจอภาพได้ (มาตรา ๑๗)

๑๖. เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๑๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับข้อบังคับตามวรรคหนึ่งไม่ให้นำมาบังคับกับกรณีการบันทึกถ้อยคำแทนการเบิกความของพยานตามมาตรา ๑๒๐/๑ มาตรา ๑๒๐/๒ และมาตรา ๑๒๐/๔ (มาตรา ๑๘)

๑๗. เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๒๘/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับศาลมีอำนาจสั่งให้ทำการพิสูจน์พยานหลักฐานใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ (มาตรา ๑๙)

๒๕. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๔)

พ.ศ. ๒๕๕๑

ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๓๒ ก วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ หน้า ๑๔

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้รักษาการ ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับค่าฤชาธรรมเนียมยังมีความไม่เหมาะสมหลายประการ และไม่ได้แยกค่าฤชาธรรมเนียมในการพิจารณาคดีออกจากค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี รวมทั้งอัตราค่าฤชาธรรมเนียมในตารางท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งใช้บังคับมาเป็นเวลานานไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมและตารางท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สมควรกำหนดให้หลักเกณฑ์และวิธีการในการไกล่เกลี่ยของศาล การแต่งตั้งผู้ประนีประนอม รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของผู้ประนีประนอมเป็นไปตามที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา และแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การขอเลื่อนการนั่งพิจารณาและการพิจารณาค่าขอเลื่อนการนั่งพิจารณาให้เคร่งครัดยิ่งขึ้น ตลอดจนแก้ไขเพิ่มเติมการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีมิโนสาเร่และคดีไม่มีข้อยุ่งยากให้ชัดเจนขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๒๒ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๒๐ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการไกล่เกลี่ยของศาล รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของผู้ประนีประนอม ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา (มาตรา ๓)

๒. เพิ่มความเป็นวรรคสี่ของมาตรา ๒๐ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒ เกี่ยวกับข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคสาม เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ (มาตรา ๔)

๓. ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๓๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๙๙ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทนเกี่ยวกับเมื่อได้มีคำร้องและได้รับอนุญาตจากศาลให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลตามมาตรา ๑๕๖/๑ แล้ว ปรากฏว่า

ได้แสดงข้อเท็จจริงหรือเสนอพยานหลักฐานอันเป็นเท็จต่อศาลในการไต่สวนคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล (มาตรา ๕)

๔. ยกเลิกความในมาตรา ๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการขอเลื่อนการนั่งพิจารณาของศาล ต้องมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วง โดยคู่ความฝ่ายที่ขอเลื่อนถ้าไม่ได้เสนอต่อหน้าศาลด้วยวาจา ก็ให้ทำเป็นคำร้องและจะทำฝ่ายเดียวโดยได้รับอนุญาตจากศาลก็ได้ เมื่อศาลสั่งให้เลื่อนการนั่งพิจารณา ศาลอาจสั่งให้คู่ความฝ่ายขอเลื่อนนั้นเสียค่าป่วยการพยานและค่าใช้จ่ายในการที่คู่ความฝ่ายอื่นมาศาล (มาตรา ๖)

๕. ยกเลิกความในมาตรา ๘๓ ตี ๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการส่งคำคู่ความ คำร้อง คำแถลง หรือเอกสารอื่นใด ให้ส่งแก่ผู้รับหรือตัวแทนหรือทนายความ ณ สถานที่ที่ผู้รับหรือตัวแทนใช้ประกอบกิจการ หรือสถานที่อันเป็นที่อยู่ (มาตรา ๗)

๖. ยกเลิกชื่อของส่วนที่ ๑ การกำหนด การชำระค่าฤชาธรรมเนียมและการดำเนินคดีอนาถา ในหมวด ๓ ค่าฤชาธรรมเนียม ลักษณะ ๖ คำพิพากษาและคำสั่ง ภาค ๑ บททั่วไปและความในมาตรา ๑๔๙ ถึงมาตรา ๑๖๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการกำหนดและการชำระค่าฤชาธรรมเนียม และการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล (มาตรา ๘)

๗. ยกเลิกชื่อของส่วนที่ ๒ ความรับผิดในค่าฤชาธรรมเนียมในหมวด ๓ ค่าฤชาธรรมเนียม ลักษณะ ๖ คำพิพากษาและคำสั่ง ภาค ๑ บททั่วไป และความในมาตรา ๑๖๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับความรับผิดชั้นที่สุดในค่าฤชาธรรมเนียม (มาตรา ๙)

๘. ยกเลิกความในมาตรา ๑๖๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการรับผิดในค่าฤชาธรรมเนียมที่ได้ดำเนินไปโดยไม่จำเป็นหรือมีลักษณะประวิงคดี (มาตรา ๑๐)

๙. ยกเลิกความในมาตรา ๑๖๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับเมื่อมีคำวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียม คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอาจขอสำเนาบัญชีได้ (มาตรา ๑๑)

๑๐. เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๖๙/๑ มาตรา ๑๖๙/๒ และมาตรา ๑๖๙/๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับถ้าบุคคลซึ่งต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียมค้างชำระค่าธรรมเนียมต่อศาลก็ดี หรือพนักงานบังคับคดีก็ดี หรือต่อบุคคลอื่นที่มีเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็ดี ศาล เจ้าพนักงานบังคับคดี หรือบุคคล เช่นว่านั้นอาจบังคับเอาทรัพย์สินของบุคคลนั้นเสมือนหนึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อชำระค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าวได้ ซึ่งการบังคับคดีดังกล่าวได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีทั้งปวง แต่ถ้าเงินที่ได้เหลือหลังจากชำระให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับให้หักค่าฤชาธรรมเนียมที่ได้รับยกเว้นจากเงินนั้น ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี ในกรณีที่มีการถอนการบังคับคดีนอกจากกรณีตามมาตรา ๒๙๕ (๑) ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาผู้ขอยึดหรืออายัดทรัพย์สินเป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี ในกรณีที่มีการบังคับคดีแก่ผู้ค้ำประกันในศาล ให้หักออกจากเงินที่ได้จากการบังคับคดีตามสัญญาประกัน ในกรณีที่มีการบังคับคดีตามคำพิพากษาให้แบ่งกรรมสิทธิ์รวมหรือมรดก ให้ทุกคนที่ได้รับส่วนแบ่ง เป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมโดยหักจากเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น บุคคลใดทำให้ต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีส่วนใดโดยไม่จำเป็นหรือประวิงการบังคับคดี ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้เสียหายหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในเจ็ดวันนับตั้งแต่วันที่ทราบพฤติการณ์ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคล

เช่นว่านั้นรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าว ทั้งนี้คำสั่งของศาลให้อุทธรณ์ได้และคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด (มาตรา ๑๒)

๑๑. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๙๐ จัตวา แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับคดีโมโนสาร่า ให้โจทก์เสียค่าขึ้นศาลตามตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายนี้ แต่ค่าขึ้นศาลรวมกันแล้วไม่เกินหนึ่งพันบาท (มาตรา ๑๓)

๑๒. ยกเลิกความในวรรคสี่ของมาตรา ๑๙๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับถ้าจำเลยไม่ให้การตามวรรคสาม ให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจมีคำสั่งไม่ยอมเลื่อนเวลาให้จำเลยยื่นคำให้การ (มาตรา ๑๔)

๑๓. ยกเลิกความในมาตรา ๑๙๓ ทวิ และมาตรา ๑๙๓ ตริ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับในคดีโมโนสาร่า เมื่อโจทก์ได้ทราบคำสั่งให้มาศาล แล้วไม่มาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เลื่อนคดีให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดี เมื่อจำเลยได้รับหมายเรียกให้มาศาลแล้วไม่มาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เลื่อนคดีหากจำเลยไม่ได้ยื่นคำให้การไว้ให้ถือว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ แต่ถ้าได้ยื่นคำให้การไว้ก่อนหรือในวันนัดดังกล่าวให้ถือว่าจำเลยขาดนัดพิจารณา เมื่อศาลได้รับคำให้การของจำเลยหรือศาลมีคำสั่งให้สืบพยานให้ศาลสอบถามคู่ความที่จะต้องนำพยานเข้าสืบ รวมทั้งให้คู่ความจัดทำบัญชีระบุพยานยื่นต่อศาล (มาตรา ๑๕)

๑๔. ยกเลิกความในมาตรา ๑๙๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับในคดีโมโนสาร่า ให้นำบทบัญญัติอื่นในประมวลกฎหมายนี้มาใช้บังคับโดยการอนุโลม (มาตรา ๑๖)

๑๕. ยกเลิกความในมาตรา ๑๙๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับในคดีสามัญซึ่งโจทก์ฟ้องเพียงขอให้ชำระเงินจำนวนแน่นอนตามตัวเงิน ถ้าศาลเห็นว่าเป็นคดีไม่มีข้อยุ่งยากให้ศาลมีคำสั่งให้นำบทบัญญัติในหมวดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีโมโนสาร่ามาใช้บังคับได้ เว้นแต่มาตรา ๑๙๐ จัตวา (มาตรา ๑๗)

๑๖. ยกเลิกความในตาราง ๑ ตาราง ๒ ตาราง ๓ และตาราง ๔ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๑ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับค่าขึ้นศาล ค่าสืบพยานหลักฐานนอกศาล ค่าป่วยการ ค่าพาหนะ และค่าเช่าที่พักของพยาน กับค่ารังวัดทำแผนที่ ซึ่งแสดงไว้โดยละเอียด (มาตรา ๑๘)

๑๗. ยกเลิกความในตาราง ๖ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๑ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับค่าทนายความซึ่งแสดงอัตราตามคดีมีทุนทรัพย์ และคดีไม่มีทุนทรัพย์ไว้โดยละเอียด (มาตรา ๑๙)

๑๘. เพิ่มความเป็นตาราง ๗ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ปรากฏในมาตรา ๒๐ ของพระราชบัญญัตินี้ เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (มาตรา ๒๐)

๑๙. บทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่มาตรา ๖ ไม่ใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ใช้กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่มีการฟ้องคดีบังคับแก่คดีดังกล่าวจนกว่าจะถึงที่สุด สำหรับค่าฤชาธรรมเนียมใดซึ่งกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนกำหนดให้เรียกเก็บ แต่ประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดไว้ ห้ามมิให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมนั้น จากคู่ความสำหรับการดำเนินกระบวนการพิจารณาตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นต้นไป (มาตรา ๒๑)

๒๖. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๔๕ ก วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๑ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง มิได้กำหนดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นเจ้าพนักงานศาล และมีได้มีบทบัญญัติกำหนดวิธีการส่งเอกสารเกี่ยวกับการบังคับคดีให้ชัดเจน เป็นเหตุให้การบังคับคดีเป็นไปโดยล่าช้าและมีข้อโต้แย้ง สมควรกำหนดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีสถานะเสมือนเป็นเจ้าพนักงานศาล และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการส่งเอกสารเกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งและการรายงานการส่งเอกสารโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ชัดเจน เพื่อให้การบังคับคดีดำเนินไปด้วยความเป็นธรรม สะดวก รวดเร็ว และประหยัดยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๗๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งภาคนี้ว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี นับแต่วันที่ได้ส่งหมายบังคับคดีให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือถ้าหมายนั้นมิได้ส่งนับแต่วันออกหมายนั้น เป็นต้นไป ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจในฐานะเป็นผู้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ในอันที่จะรับชำระหนี้หรือทรัพย์สินที่ลูกหนี้นำมาวางและออกใบรับให้กับมีอำนาจที่จะยึดหรืออายัดและยึดถือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้ และมีอำนาจที่จะเอาทรัพย์สินเช่นว่านี้ออกขายทอดตลาด ทั้งมีอำนาจที่จะจำหน่ายทรัพย์สินหรือเงินรายได้จากการนั้นและดำเนินวิธีการบังคับทั่ว ๆ ไปตามที่ศาลได้กำหนดไว้ในหมายบังคับคดี รวมทั้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีได้โดยให้ถือเสมือนเป็นเจ้าพนักงานศาล (มาตรา ๓)

๒. เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๗๘/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจส่งเอกสารเกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามลักษณะ ๒ แห่งภาคนี้ และให้รายงานการส่งเอกสารนั้นรวมไว้ในสำนวนการบังคับคดีด้วย ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๓ มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

นอกจากการส่งเอกสารตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจสั่งให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยให้ผู้มีหน้าที่นำส่งเป็นผู้เสียค่าธรรมเนียมไปรษณียากร กรณีเช่นนี้ให้ถือว่าเอกสารที่ส่งโดยเจ้าพนักงานไปรษณีย์มีผลเสมือนเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้ส่งและให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๔ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าการส่งเอกสารไม่สามารถจะทำได้ดังที่บัญญัติไว้ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจสั่งให้ส่งเอกสารโดยวิธีอื่นแทนได้ กล่าวคือ ปิดเอกสารไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานของบุคคลผู้มีชื่อระบุไว้ในเอกสารหรือมอบหมายเอกสารให้แก่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในท้องถิ่น

หรือเจ้าพนักงานตำรวจแล้วปิดประกาศแสดงการที่ได้มอบหมายดังกล่าวแล้ว หรือลงโฆษณา หรือทำวิธีอื่นใดตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ ให้มีผลใช้ได้ต่อเมื่อกำหนดเวลาสิบห้าวันหรือระยะเวลาอนานกว่านั้นตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควรกำหนดได้ล่วงหน้าไปแล้วนับตั้งแต่เวลาที่เอกสารหรือประกาศแสดงการมอบหมายนั้นได้ปิดไว้หรือการโฆษณาหรือวิธีอื่นใดตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีสั่งนั้นได้ทำหรือได้ตั้งต้นแล้ว (มาตรา ๔)

๒๗. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๖)

พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๒๘ ก วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๘ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่การดำเนินคดีแบบกลุ่มเป็นกระบวนการดำเนินคดีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน เนื่องจากเป็นวิธีการที่สามารถคุ้มครองผู้เสียหายจำนวนมากได้ในการดำเนินคดีเพียงครั้งเดียว และสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียหายที่ไม่มีความสามารถฟ้องคดีเพื่อเยียวยาความเสียหายด้วยตนเองได้ หรือผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายจำนวนเพียงเล็กน้อย เช่น คดีที่ผู้บริโภคได้รับความเสียหาย การดำเนินคดีแบบกลุ่มจึงเป็นมาตรการที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้เป็นอย่างดี ประกอบกับการดำเนินคดีแบบกลุ่มเป็นวิธีการที่ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และยังช่วยหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในการฟ้องคดีและป้องกันความขัดแย้งกันของคำพิพากษา ตลอดจนเป็นมาตรการในการลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาลได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่งสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเพื่อกำหนดกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินคดีแบบกลุ่ม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

เพิ่มความเป็นหมวด ๔ การดำเนินคดีแบบกลุ่ม มาตรา ๒๒๒/๑ ถึงมาตรา ๒๒๒/๔ ในลักษณะ ๒ วิธีพิจารณาวิสามัญในศาลชั้นต้น ภาค ๒ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยสามารถแบ่งเนื้อหาบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีแบบกลุ่มออกเป็น ๑๐ ประการ ดังนี้ (มาตรา ๓)

๑. บททั่วไป (ส่วนที่ ๑ มาตรา ๒๒๒/๑ ถึงมาตรา ๒๒๒/๔)

การดำเนินคดีแบบกลุ่มจะเริ่มต้นโดยการที่โจทก์ยื่นคำร้องขอดำเนินคดีแบบกลุ่มพร้อมกับการเสนอคำฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลพิจารณานุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่ม โดยผลของคำพิพากษาจะผูกพันกับสมาชิกกลุ่มทุกคน ซึ่งเป็นการยกเว้นหลักคำพิพากษาผูกพันเฉพาะคู่ความ (res judicata) ตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กลุ่มและสมาชิกก็เพียงพอแล้ว และคุณสมบัติของผู้แทนกลุ่มประการที่สอง คือ ผู้แทนกลุ่มจะต้องสามารถคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มได้อย่างเท่าเทียมและเหมาะสม (adequacy of representation) เนื่องจากโจทก์ในคดีแบบกลุ่มนั้น นอกจากจะฟ้องคดีเพื่อปกป้องสิทธิของตนเองแล้ว จะต้องทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ด้วย (มาตรา ๒๒๒/๔ (๕))

การดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้นทนายความฝ่ายโจทก์เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างมาก เนื่องจากทนายความจะเป็นผู้รวบรวมผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายจากข้อเท็จจริงและหลักกฎหมายเดียวกัน และรวบรวมพยานหลักฐานและจ่ายเงินทอรองในการดำเนินคดีทั้งหมดไปก่อน เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการ

แสวงหาพยานหลักฐาน ค่าใช้จ่ายในการประกาศและส่งคำบอกกล่าวเกี่ยวกับการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มทราบ ซึ่งคดีแบบกลุ่มที่มีจำนวนผู้เสียหายเป็นจำนวนมากก็จะมีค่าใช้จ่ายในกรณีตามที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นจำนวนสูงมากด้วย ในทางปฏิบัตินั้นนายความฝ่ายโจทก์ก็ต้องพยายามหาวิธีการประกาศและส่งคำบอกกล่าวให้เข้าถึงสมาชิกกลุ่มมากที่สุด เพื่อรวบรวมสมาชิกกลุ่มให้เข้ามาในคดีมากที่สุด โดยมีเงินรางวัลนายความเป็นสิ่งจูงใจ

ในการดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้น แม้ว่าสมาชิกกลุ่มแต่ละคนจะมีนายความของตนเองอยู่แล้ว แต่นายความของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนนั้นก็ไม่สามารถเข้ามาเป็นนายความของกลุ่มได้ โดยการดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้น สามารถมีนายความฝ่ายโจทก์ได้หลายคนซึ่งอาจจะทำเป็นรูปแบบคณะนายความในคดีแบบกลุ่มเพื่อวางแผนทางการดำเนินคดีแบบกลุ่มร่วมกัน และอาจจะมีการตั้งหัวหน้าคณะนายความขึ้นมาคนหนึ่ง เพื่อเป็นผู้รับผิดชอบในการวางแผนการดำเนินคดี หัวหน้าคณะนายความนี้ จะได้รับค่าตอบแทนที่สูงกว่านายความคนอื่น ๆ

มาตรา ๒๒๒/๙ (๕) ได้กำหนดให้นายความของกลุ่มต้องสามารถดำเนินคดีคุ้มครองสิทธิของกลุ่มบุคคลได้อย่างเพียงพอและเป็นธรรม ซึ่งรวมถึงการที่นายความฝ่ายโจทก์จะต้องไม่มีผลประโยชน์ที่ขัดหรือแย้งกับสมาชิกกลุ่มซึ่งในกรณีนี้ได้เคยมีแนวคำพิพากษาของศาลประเทศสหรัฐอเมริกาสั่งไม่อนุญาตให้ผู้แทนกลุ่มเนื่องจากมีผลประโยชน์ขัดกับสมาชิกกลุ่ม เช่น เคยเป็นกรรมในบริษัทของจำเลย นอกจากนี้ผู้แทนกลุ่มจะต้องเป็นผู้ที่สามารถออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการประกาศและส่งคำบอกกล่าวให้สมาชิกกลุ่มทราบเรื่องการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ซึ่งอาจจะมีจำนวนมาก ซึ่งนายความของผู้แทนกลุ่มอาจเป็นผู้ตรองจ่ายไปก่อน ในทางปฏิบัติก่อนที่ศาลจะอนุญาตให้มีการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ศาลจะทำการนัดไต่สวนคำร้องซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้จำเลยและนายความฝ่ายจำเลยสามารถซักถามเพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้แทนกลุ่มและนายความไม่สามารถที่จะดำเนินคดีแบบกลุ่มได้

การประกาศและส่งคำบอกกล่าวให้สมาชิกกลุ่มทราบ (มาตรา ๒๒๒/๑๒)

ในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม กระบวนการประกาศและส่งคำบอกกล่าวให้สมาชิกกลุ่มถือเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยในประกาศและคำบอกกล่าวที่แจ้งไปยังสมาชิกกลุ่มนั้นจะต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับคดี เช่น ชื่อศาลและเลขคดี ชื่อและที่อยู่ของคุณและนายความฝ่ายโจทก์ข้อความโดยย่อของคำฟ้องและลักษณะของกลุ่มบุคคลที่ชัดเจน สิทธิของสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาการแจ้งความประสงค์ออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม ผลของการออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม ผลของคำพิพากษาที่ผูกพันสมาชิกกลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ทราบสิทธิของตนเองว่ามีสิทธิอย่างไร และเพื่อความสะดวกในการติดตามคดีหากประสงค์จะทราบรายละเอียดของคดีเพิ่มเติม ดังนั้น หากวิธีการในการแจ้งให้สมาชิกกลุ่มทราบมีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะไม่ทำให้สมาชิกกลุ่มที่ประสงค์ออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่มได้รับความเสียหายจากการที่ไม่ทราบเรื่องได้

การออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม (มาตรา ๒๒๒/๑๓)

หากสมาชิกกลุ่มไม่ประสงค์จะผูกพันตามคำพิพากษาในคดีแบบกลุ่ม ก็มีสิทธิที่จะแสดงความประสงค์ขอยกจากการเป็นสมาชิกกลุ่มโดยการแจ้งความประสงค์ต่อศาลภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ในกรณีที่สมาชิกกลุ่มแจ้งความประสงค์ขอยกจากการเป็นสมาชิกกลุ่มภายหลังจากระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้ สมาชิกกลุ่มจำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อสมาชิกกลุ่มออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่มแล้ว ก็มีสิทธิที่จะไปฟ้องคดีของตนเองได้ แต่จะไปฟ้องคดีแบบกลุ่มอีกไม่ได้เพราะจะเป็นการฟ้องซ้อน และสมาชิกกลุ่มที่จะออกจากกลุ่มไปแล้วจะขอร้องสอดหรือขอเข้ามาเป็นโจทก์ร่วมในคดีแบบกลุ่มอีกไม่ได้

๒. การดำเนินกระบวนการพิจารณาแบบกลุ่มตามขั้นตอนปกติ (มาตรา ๒๒๒/๓)

๓. การดำเนินกระบวนการพิจารณาตามขั้นตอนไม่ปกติ

๓.๑ การยกเลิกการดำเนินคดีแบบกลุ่ม

ในกรณีดังต่อไปนี้ศาลอาจมีคำสั่งให้ยกเลิกการดำเนินคดีแบบกลุ่ม และให้โจทก์ดำเนินคดีสามัญในเฉพาะส่วนของโจทก์ต่อไป ได้แก่

๑) กรณีที่ศาลสั่งให้โจทก์นำเงินค่าใช้จ่ายในการประกาศและส่งคำบอกกล่าวมาวางต่อศาลเพื่อประกาศและส่งคำบอกกล่าวเรื่องการดำเนินคดีแบบกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มทราบแต่โจทก์ไม่นำเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าวมาวางศาล (มาตรา ๒๒๒/๑๑ วรรคหนึ่ง)

๒) กรณีเมื่อศาลเห็นเองหรือปรากฏจากคำแถลงของคู่ความว่าการดำเนินคดีแบบกลุ่มจะไม่ใช่ประโยชน์หรือไม่สามารถคุ้มครองสมาชิกกลุ่มได้อย่างเพียงพอและเป็นธรรม (มาตรา ๒๒๒/๑๖ วรรคหนึ่ง)

๓) กรณีที่ทนายความฝ่ายโจทก์ไม่สามารถทำหน้าที่เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของโจทก์และสมาชิกกลุ่มได้อย่างเพียงพอและเป็นธรรม และศาลได้สั่งให้โจทก์หรือสมาชิกกลุ่มหาทนายความฝ่ายโจทก์เข้ามาใหม่ แต่โจทก์หรือสมาชิกกลุ่มไม่สามารถหาผู้ที่จะมาทำหน้าที่ทนายความฝ่ายโจทก์ได้ ในกรณีนี้ศาลก็อาจมีคำสั่งให้ยกเลิกการดำเนินคดีแบบกลุ่มและให้ดำเนินคดีสามัญในส่วนหนึ่งของโจทก์ได้ (มาตรา ๒๒๒/๑๖ วรรคสอง)

๔) กรณีมีเหตุที่จะให้สมาชิกกลุ่มเข้าแทนที่โจทก์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๒๒/๒๕ ถ้าศาลไม่อนุญาตให้สมาชิกกลุ่มเข้าแทนที่โจทก์ หรือไม่มีสมาชิกกลุ่มร้องขอเข้าแทนที่โจทก์ ศาลก็อาจมีคำสั่งให้ยกเลิกการดำเนินคดีแบบกลุ่มได้ และให้ดำเนินคดีสามัญในส่วนหนึ่งของโจทก์ต่อไปได้ (มาตรา ๒๒๒/๒๖ วรรคสอง)

๓.๒ การพิจารณาโดยขาดนัด (มาตรา ๒๒๒/๑๙ วรรคสอง มาตรา ๒๒๒/๒๕ และมาตรา ๒๒๒/๑๙ วรรคสาม)

๓.๓ การแบ่งกลุ่มย่อย (มาตรา ๒๒๒/๒๔)

๓.๔ การเข้าแทนที่โจทก์ (มาตรา ๒๒๒/๒๕ มาตรา ๒๒๒/๒๖ และมาตรา ๒๒๒/๒๗)

๓.๕ การถอนฟ้อง การตกลงกันหรือประนีประนอมยอมความกัน การมอบข้อพิพาทให้อนุญาตไต่ตุลาการพิจารณา (มาตรา ๒๒๒/๒๙ และมาตรา ๒๒๒/๓๐)

๔. คำพิพากษาและอายุความ

๔.๑ คำพิพากษามีผลผูกพันคู่ความและสมาชิกกลุ่ม (มาตรา ๒๒๒/๓๕)

๔.๒ คำพิพากษาในคดีแบบกลุ่มนั้นมีรายละเอียดเช่นเดียวกับคำพิพากษาในคดีสามัญ แต่มีความแตกต่างออกไปในส่วน of รายละเอียด เช่น ให้ศาลกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกกลุ่มเอาไว้ให้ชัดเจน และกำหนดหลักการและวิธีการคำนวณค่าเสียหายให้กับสมาชิกกลุ่ม รวมถึงให้กำหนดจำนวนเงินรางวัลทนายความเอาไว้ด้วย (มาตรา ๒๒๒/๓๖)

๔.๓ อายุความในคดีแบบกลุ่ม สามารถแยกพิจารณาได้ ดังนี้

๑) อายุความของโจทก์เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๑๔ (๒) กล่าวคือ เมื่อโจทก์ฟ้องคดีแล้วก็มีผลให้อายุความสะดุดหยุดลง

๒) อายุความของสมาชิกกลุ่มได้มีการกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๒๒/๓๓ ว่าเมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มแล้ว ให้อายุความในการฟ้องคดีของสมาชิกกลุ่มสะดุดหยุดลงและหากมีพฤติการณ์ตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๒๒/๓๔ เกิดขึ้นก็ให้ถือว่าอายุความไม่เคยสะดุดหยุดลง หากอายุความการฟ้องคดีของสมาชิกกลุ่มครบกำหนดไปแล้วในระหว่างการดำเนินคดีก็ให้มีอายุความการฟ้องต่อไปได้อีกหกสิบวัน (มาตรา ๒๒๒/๓๔)

๕. การบังคับคดี (มาตรา ๒๒๒/๓๕)

๕.๑ ผู้มีสิทธิบังคับคดีแบบกลุ่ม

การบังคับคดีแบบกลุ่มนั้นมีบุคคลเพียง ๒ คนเท่านั้นที่มีสิทธิดำเนินการบังคับคดีแบบกลุ่มได้ คือ โจทก์และทนายความฝ่ายโจทก์ ซึ่งจะเป็นผู้ดำเนินการบังคับคดีแทนสมาชิกกลุ่มทั้งหมด ส่วนตัวสมาชิกกลุ่มนั้นจะไม่มีสิทธิบังคับคดีแบบกลุ่มด้วยตนเอง

๕.๒ วิธีการบังคับคดี

เมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้ว ศาลจะต้องแจ้งคำพิพากษาให้กับอธิบดีกรมบังคับคดีและสมาชิกกลุ่มทราบเพื่อให้อธิบดีกรมบังคับคดีเตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีแบบกลุ่มและให้สมาชิกกลุ่มยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในเวลาที่ศาลกำหนด (มาตรา ๒๒๒/๓๘ วรรคหนึ่ง) อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีในคดีแบบกลุ่มนั้นจะแตกต่างจาก “เจ้าพนักงานบังคับคดี” ในคดีสามัญ โดยมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้คล้ายกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลาย กล่าวคือ กำหนดให้มีอำนาจพิจารณาคำขอรับชำระหนี้ ออกคำสั่งเกี่ยวกับการขอรับชำระหนี้ และมีอำนาจเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องมาสอบสวนเกี่ยวกับเรื่องคำขอรับชำระหนี้ได้ ในกรณีที่สมาชิกกลุ่มยื่นคำขอรับชำระหนี้แล้วไม่มีผู้โต้แย้งคัดค้าน เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจมีคำสั่งอนุญาตให้สมาชิกกลุ่มได้รับชำระหนี้และจะต้องรายงานให้ศาลทราบ (มาตรา ๒๒๒/๓๘ วรรคสอง มาตรา ๒๒๒/๔๑ และมาตรา ๒๒๒/๔๒ วรรคหนึ่ง)

๖. การอุทธรณ์

๖.๑ สิทธิอุทธรณ์ของสมาชิกกลุ่ม

สมาชิกกลุ่มจะมีสิทธิอุทธรณ์เฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องสิทธิของตนในการขอรับชำระหนี้ ตามร่างมาตรา ๒๒๒/๔๒ เท่านั้น แต่หากเป็นกรณีนอกเหนือจากนี้สมาชิกกลุ่มจะไม่สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาได้อีกไม่ว่ากรณีใด ๆ ก็ตาม (มาตรา ๒๒๒/๔๖)

๖.๒ ทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์ (มาตรา ๒๒๒/๔๗)

ให้ถือราคาทรัพย์สินหรือทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์เฉพาะระหว่างโจทก์กับจำเลย เท่านั้น กรณีจำเลยยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ร่างกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีแบบกลุ่ม กำหนดไว้ว่าให้จำเลยนำค่าฤชาธรรมเนียมมาวางศาลเฉพาะส่วนที่จำเลยจะต้องรับผิดชอบต่อโจทก์เท่านั้น ไม่ต้องนำค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนเงินรางวัลทนายความมาวางต่อศาลด้วย

๖.๓ การขออนุญาตอุทธรณ์และหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ (มาตรา ๒๒๒/๔๘)

กรณียื่นอุทธรณ์ไปแล้ว ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับอุทธรณ์ เพราะเหตุอุทธรณ์ต้องห้าม ได้กำหนดวิธีการดำเนินการไว้ ๒ วิธี โดยหากเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งไปแล้วจะกลับมาใช้อีกวิธีการหนึ่งด้วยไม่ได้ ซึ่งวิธีการที่กำหนดไว้มีดังนี้

๑) อุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นต่อศาลฎีกา

๒) ยื่นคำร้องขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ซึ่งต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาซึ่งได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา

กรณีการอุทธรณ์นั้นไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ตามกฎหมาย แต่ศาลฎีกาเห็นว่าข้อที่อุทธรณ์มานั้นเป็นกรณีไม่สมควรได้รับการวินิจฉัยจากศาลฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจที่จะยกอุทธรณ์ดังกล่าวเสียก็ได้เป็นการให้อำนาจดุลพินิจแก่ศาลฎีกา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาซึ่งได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา ซึ่งเป็นกรณีที่แตกต่างจากคดีสามัญทั่วไป

๗. เงินรางวัลทนายความ (มาตรา ๒๒๒/๓๗)

ก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษาในคดีแบบกลุ่ม มาตรา ๒๒๒/๓๗ กำหนดให้ทนายความยื่นบัญชีค่าใช้จ่ายต่อศาลโดยต้องแสดงจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในคดีที่ทนายความได้ใช้ไปทั้งหมด รวมถึงค่าตอบแทน

การทำงานของทนายความด้วย ในการพิจารณาเรื่องเงินรางวัลทนายความนั้น ศาลจะกำหนดโดยคำนึงถึงความยากง่ายของคดีและเวลาที่ใช้ในการดำเนินคดีด้วย

หลักการเกี่ยวกับการจ่ายเงินรางวัลทนายความที่กำหนดไว้ในร่างกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีแบบกลุ่มของประเทศไทยนั้นจะมีความแตกต่างกับหลักการจ่ายเงินรางวัลทนายความของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยในประเทศสหรัฐอเมริกานั้นสมาชิกกลุ่มจะเป็นผู้จ่ายเงินรางวัลทนายความ กล่าวคือเงินรางวัลทนายความจะหักจากจำนวนค่าเสียหายที่สมาชิกกลุ่มจะได้รับ แต่ในร่างกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีแบบกลุ่มของประเทศไทยนั้น จำเลยจะเป็นผู้จ่ายเงินรางวัลทนายความ โดยมีฐานการคำนวณคือจำนวนไม่เกินร้อยละสามสิบของจำนวนค่าเสียหายที่สมาชิกกลุ่มมีสิทธิจะได้รับ กล่าวคือ หากจำเลยแพ้คดีแบบกลุ่ม จำเลยจะต้องจ่ายค่าเสียหายให้แก่โจทก์และสมาชิกกลุ่ม รวมทั้งจะต้องชำระเงินรางวัลทนายความอีกด้วยกรณีมีการเปลี่ยนทนายความก็ให้ศาลกำหนดเงินรางวัลทนายความฝ่ายโจทก์ตามสัดส่วนที่ทนายความได้เสียไป

๘. ลำดับของการรับชำระหนี้ในคดีแบบกลุ่ม (มาตรา ๒๒๒/๔๔)

เมื่อจำเลยได้นำเงินหรือทรัพย์สินมาวางต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว หลังจากที่ได้มีการหักค่าฤชาธรรมเนียม ค่าธรรมเนียมในการบังคับคดีและใช้เงินให้เจ้าหนี้บุริมสิทธิไปแล้วให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินรางวัลทนายความให้ทนายความไปก่อน แล้วจึงจะจ่ายเงินให้โจทก์และสมาชิกกลุ่มหรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นที่มีสิทธิขอเฉลี่ยหนี้ แล้วแต่กรณี

กรณีบังคับชำระหนี้ได้เงินมาไม่พอกับจำนวนหนี้ ในระหว่างทนายความฝ่ายโจทก์ โจทก์และสมาชิกกลุ่มก็ให้แบ่งเฉลี่ยชำระหนี้ตามสัดส่วนคือให้ทนายความได้รับเงินรางวัลทนายความไปก่อนเป็นจำนวนไม่เกินร้อยละสามสิบของจำนวนเงินที่บังคับคดีมาได้ในแต่ละครั้ง และเงินที่เหลือจึงจะจ่ายให้แก่โจทก์และสมาชิกกลุ่ม

๙. การจัดตั้งแผนกคดีแบบกลุ่มขึ้นในศาลฎีกา (มาตรา ๒๒๒/๔๙)

กำหนดให้ประธานศาลฎีกาจัดตั้งแผนกคดีแบบกลุ่มขึ้นในศาลฎีกา เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลในการดำเนินคดีแบบกลุ่มและทำให้การดำเนินคดีแบบกลุ่มเกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑๐. ค่าธรรมเนียมในคดีแบบกลุ่ม (มาตรา ๒๒๒/๕๐)

ได้มีการบัญญัติเรื่องค่าธรรมเนียมในคดีแบบกลุ่มไว้ ๓ กรณี ดังนี้

๑๐.๑ ค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอรับชำระหนี้ ค่าคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีเกี่ยวกับคำขอรับชำระหนี้ต่อศาล กำหนดไว้เรื่องละ ๒๐๐ บาท แต่หากเป็นเรื่องที่ขอรับชำระหนี้ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

๑๐.๒ ค่าขึ้นศาลในกรณีที่มีการอุทธรณ์เรื่องเงินรางวัลทนายความให้เสียค่าธรรมเนียมเรื่องละ ๒๐๐ บาท

๑๐.๓ ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ให้ใช้อัตราเดียวกับที่กำหนดไว้ในตารางท้ายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

๒๘. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๘๖ ก วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ หน้า ๘๗

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้รักษาการ ประธานศาลฎีกา

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนการฎีกาไม่สามารถลั่นกรองคดีที่ไม่เป็นสาระอันควรแก่การวินิจฉัยของศาลฎีกาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเกิดความล่าช้า ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความศรัทธาที่มีต่อระบบศาลยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริงและรวดเร็วขึ้น สมควรกำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาว่าคดีที่ได้ยื่นฎีกาใดสมควรอนุญาตให้ยื่นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๐ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกมาตรา ๒๒๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ (มาตรา ๓)

๒. เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการกำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดท้าย เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขหลักการในการฎีกาให้เป็นระบบอนุญาต (มาตรา ๔)

๓. ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๙ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา การขออนุญาตฎีกา ให้ยื่นคำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ แล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว (มาตรา ๕)

๔. ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับคำร้องตามมาตรา ๒๔๗ ให้พิจารณาและวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน การวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับตามความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรอนุญาตให้ฎีกา ให้ศาลฎีกาพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๒๔๗ ได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย (มาตรา ๖)

๕. เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๕๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๙ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัยและระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องตามมาตรา ๒๔๗ การตรวจรับฎีกา การแก้ฎีกา การพิจารณา และการพิพากษาคดี รวมทั้งการสั่งคืนค่าฤชาธรรมเนียม ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ (มาตรา ๗)

๖. ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับคดีที่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาที่มีแต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย

หากศาลฎีกาเห็นว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ไม่ถูกต้องไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ศาลฎีกาจะมีคำวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายนั้นและยกคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์หรือศาลชั้นต้น แล้วมีคำสั่งให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลชั้นต้น แล้วแต่กรณี ทำคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ภายใต้กรอบคำวินิจฉัยของศาลฎีกาก็ได้ ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามมาตรา ๒๕๐ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๑ ว่าด้วยอุทธรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา ๘)

๗. บรรดาคดีที่ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด (มาตรา ๙)

๒๙. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๘)

พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๙๘ ก วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๘ หน้า ๕๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่ปัจจุบันมีคดีแพ่งที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของสังคมเป็นส่วนรวม เช่น คดีสิ่งแวดล้อม คดีคุ้มครองผู้บริโภค เข้าสู่การพิจารณาของศาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งคดีเหล่านี้เป็นคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อน สมควรกำหนดให้สามารถโอนคดีเหล่านี้ไปยังศาลแพ่งเป็นผู้พิจารณาพิพากษาคดี โดยกำหนดให้ศาลแพ่งที่รับคดีไว้มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณานอกเขตศาลได้ เพื่อให้องค์คณะผู้พิพากษาสามารถออกไปสืบพยานที่อยู่นอกเขตอำนาจด้วยตนเองได้ และกำหนดให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีแพ่ง อันจะช่วยให้การพิจารณาพิพากษาคดีเกิดความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมการเก็บรักษาข้อมูลคดีของศาลโดยการจัดเก็บในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการส่งคำคู่ความและเอกสารระหว่างศาลกับคู่ความ หรือระหว่างคู่ความด้วยกัน และกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งหมายเรียกและคำฟ้องตั้งต้นคดีไปยังจำเลยหรือบุคคลภายนอกที่อยู่นอกราชอาณาจักรเพื่อให้มีความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๘) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๒ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับคดีที่ยื่นฟ้องไว้ต่อศาลชั้นต้นซึ่งไม่ใช่ศาลแพ่ง ก่อนวันชี้สองสถาน หรือก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวันในกรณีที่ไม่มี การชี้สองสถาน หากศาลที่คดีนั้นอยู่ระหว่างพิจารณาเห็นว่า ผลของคดีดังกล่าวอาจกระทบต่อการอนุรักษ์หรือ การบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม การคุ้มครองผู้บริโภคเป็นส่วนรวม หรือประโยชน์สาธารณะ อย่างอื่นที่สำคัญ และการโอนคดีไปยังศาลแพ่ง จะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น ก็ให้ศาลแจ้งคู่ความทราบและทำความเข้าใจ เสนอประธานศาลอุทธรณ์เพื่อมีคำสั่งให้โอนคดีนั้นไปยัง ศาลแพ่งได้ คำสั่งของประธานศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุดท้าย การโอนคดีตามวรรคหนึ่ง ไม่กระทบกระเทือนถึง กระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปก่อนที่จะมีคำสั่งให้โอนคดี และให้ถือว่าบรรดากระบวนการพิจารณาที่ได้ ดำเนินการไปแล้วนั้นเป็นกระบวนการพิจารณาของศาลแพ่งด้วย เว้นแต่ศาลแพ่งจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อ ประโยชน์แห่งความยุติธรรม (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับบทบัญญัติในมาตรา ๔ มาตรา ๔ ทวิ มาตรา ๔ ตริ มาตรา ๔ จัตวา มาตรา ๔ เบญจ มาตรา ๔ ฉ มาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๖/๑ ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติดังต่อไปนี้ (๑) คำฟ้องหรือคำร้องขอที่เสนอภายหลังเกี่ยวเนื่องกับคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลใด ให้เสนอต่อศาลนั้น (๒) คำฟ้องหรือคำร้องขอที่เสนอเกี่ยวเนื่องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลซึ่งคำฟ้องหรือคำร้องขอนั้นจำต้องมีคำวินิจฉัยของศาลก่อนที่การบังคับคดีจะได้ดำเนินไปได้โดยครบถ้วน และถูกต้องนั้น ให้เสนอต่อศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีตามมาตรา ๓๐๒ (๓) คำร้องตามมาตรา ๑๐๑ ถ้าได้เสนอคำฟ้องหรือคำร้องขอต่อศาลใดแล้ว ให้เสนอต่อศาลนั้น ในกรณีที่ยังไม่ได้เสนอคำฟ้องหรือคำร้องขอต่อศาลใด ถ้าพยานหลักฐานซึ่งจะเรียกมาสืบหรือบุคคล หรือทรัพย์สินหรือสถานที่ที่จะต้องตรวจอยู่ในเขตศาลใด ให้เสนอต่อศาลนั้น (๔) คำร้องร้องที่เสนอให้ศาลถอนคืนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือการอนุญาตที่ศาลได้ให้ไว้ก็ดี คำร้องที่เสนอให้ศาลถอดถอนบุคคลใดจากฐานะที่ศาลได้แต่งตั้งไว้ก็ดี คำร้องที่เสนอให้ศาลมีคำสั่งใด ที่เกี่ยวกับการถอนคืนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือการอนุญาตหรือที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งเช่นว่านั้นก็ดี คำร้องขอหรือคำร้องอื่นใดที่เสนอเกี่ยวเนื่องกับคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งไปแล้วก็ดี ให้เสนอต่อศาล ในคดีที่ได้มีคำสั่งการอนุญาต การแต่งตั้ง หรือคำพิพากษานั้น (มาตรา ๔)

๓. เพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับคดีที่ศาลแพ่งได้รับไว้พิจารณาพิพากษาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมหรือที่ได้โอนไปยังศาลแพ่ง ตามมาตรา ๖/๑ ให้ศาลแพ่งมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ นอกเขตศาลได้ตามที่เห็นสมควร (มาตรา ๕)

๔. เพิ่มความเป็นมาตรา ๓๔/๑ ในหมวด ๓ อำนาจและหน้าที่ของศาล ลักษณะ ๒ ศาล แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม หรือเพื่อความเหมาะสมสำหรับคดีบางประเภท ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการฟ้องคดี การสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐาน การวินิจฉัยคดี ตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ได้ตามความจำเป็น ข้อกำหนดตามวรรคหนึ่งเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ (มาตรา ๖)

๕. เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๕๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับการจัดทำสารบบความหรือสารบบคำพิพากษา การรวบรวมเอกสารในสำนวนความ และการเก็บรักษาสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) อาจกระทำในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และให้ถือว่าสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวที่รับรอง โดยวิธีการที่ศาลกำหนดเป็นสำเนาสารบบความหรือสารบบคำพิพากษา หรือเป็นสำเนาเอกสารในสำนวนความ แล้วแต่กรณี และให้ใช้แทนต้นฉบับได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และเมื่อข้อกำหนดนั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ (มาตรา ๗)

๖. เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๖๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับเพื่อประโยชน์แห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้เรียกนิติบุคคลตามชื่อหรือตามชื่อที่จดทะเบียน และภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานของนิติบุคคลนั้น ให้ถือเอาสำนักงานหรือสำนักงานแห่งใหญ่ซึ่งอยู่ภายในเขตศาลที่จะยื่นฟ้องคดีหรือที่คดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณา (มาตรา ๘)

๗. ยกเลิกความในมาตรา ๖๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการยื่นและส่งคำคู่ความและเอกสารในลักษณะนี้ไม่ว่าการนั้นจะเป็นโดยคู่ความ

ฝ่ายใดทำต่อศาลหรือต่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือศาลทำต่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทุกฝ่าย รวมทั้งการแจ้งคำสั่งของศาลหรือข้อความอย่างอื่นไปยังคู่ความหรือบุคคลอื่นใด อาจดำเนินการโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และเมื่อข้อกำหนดนั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ (มาตรา ๙)

๘. ยกเลิกความในมาตรา ๗๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับคำคู่ความหรือเอกสารที่เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่งไม่ว่าการส่งนั้นจะเป็นหน้าที่ของศาลจัดการส่งเองหรือคู่ความมีหน้าที่จัดการนำส่งก็ตาม ศาลอาจสั่งให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ตอรับ หรือโดยทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษในประเทศก็ได้ โดยให้คู่ความฝ่ายที่มีหน้าที่นำส่งเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าคำคู่ความหรือเอกสารที่ส่งโดยเจ้าพนักงานไปรษณีย์ มีผลเหมือนเจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๔ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา ๑๐)

๙. ยกเลิกความในมาตรา ๘๓ สัตต แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับเมื่อโจทก์ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๘๓ จัตวา แล้ว ถ้าไม่มีข้อตกลงระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้ศาลดำเนินการส่งให้แก่จำเลยหรือบุคคลภายนอกโดยทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษระหว่างประเทศหรือผู้ประกอบกิจการรับส่งพัสดุภัณฑ์ระหว่างประเทศหรือโดยผ่านสำนักงานศาลยุติธรรมและกระทรวงการต่างประเทศ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และเมื่อข้อกำหนดนั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ (มาตรา ๑๑)

๑๐. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับในกรณีที่จะต้องส่งหมายเรียกและคำฟ้องตั้งต้นคดีตามมาตรา ๘๓ ทวิ แก่จำเลยหรือบุคคลภายนอก ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานของบุคคลดังกล่าว นอกราชอาณาจักร ถ้าโจทก์ยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องและสามารถแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่าการส่งตามมาตรา ๘๓ สัตต ไม่อาจกระทำได้เพราะเหตุที่ภูมิลำเนาและสำนักทำการงานของบุคคลดังกล่าวไม่ปรากฏ หรือเพราะเหตุอื่นใด หรือเมื่อศาลได้ดำเนินการตามมาตรา ๘๓ สัตต แล้ว แต่ไม่อาจทราบผลการส่งได้ ถ้าศาลเห็นสมควร ก็ให้ศาลอนุญาตให้ส่งโดยวิธีปิดประกาศไว้ที่ศาลแทน ในกรณีเช่นว่านี้ศาลจะสั่งให้ส่งโดยวิธีประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือโดยวิธีอื่นใดด้วยก็ได้ (มาตรา ๑๒)

๓๐. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๙)

พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๑๐ ก วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่ปัจจุบันการขายทอดตลาดห้องชุดในอาคารชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดและที่ดินจัดสรรตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน ซึ่งมีการค้างชำระค่าใช้จ่ายส่วนกลาง ไม่เป็นที่น่าสนใจของตลาดเท่าที่ควร

เพราะผู้ซื้อจะต้องรับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายส่วนกลางที่ค้างชำระแทนลูกหนี้ตามคำพิพากษา สมควรเพิ่ม มาตรา ๓๐๙ จัตวา เพื่อให้ผู้ซื้อห้องชุดในอาคารชุดและที่ดินจัดสรรจากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงาน บังคับคดีได้รับความเป็นธรรมยิ่งขึ้น และเพื่อลดอุปสรรคในการขายทอดตลาดห้องชุดและที่ดินจัดสรรให้สามารถ จำหน่ายออกไปได้ภายในระยะเวลาที่รวดเร็ว ส่งผลต่อผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีและระบบเศรษฐกิจของ ประเทศในภาพรวม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

เพิ่มความเป็นมาตรา ๓๐๙ จัตวา แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกี่ยวกับเมื่อทำการ ขายทอดตลาดทรัพย์สินที่มีกฎหมายกำหนดไว้ให้จดทะเบียน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งนายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ให้ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน ทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ซื้อ

ถ้าทรัพย์สินที่จะขายทอดตลาดเป็นห้องชุดว่าด้วยกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด ก่อนทำการขาย ทอดตลาด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีบอกกล่าวให้นิติบุคคลอาคารชุดแจ้งรายการหนี้ค่าใช้จ่ายที่ต้องชำระเพื่อ การออกหนังสือรับรองการปลอดหนี้ตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำบอกกล่าว เมื่อขายทอดตลาดแล้วให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกันเงินที่ได้จากการขาย ทอดตลาดไว้เพื่อชำระหนี้ที่ค้างชำระดังกล่าวจนถึงวันขายทอดตลาดแก่นิติบุคคลอาคารชุดก่อนเจ้าหนี้จำนอง และให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้ซื้อโดยไม่ต้องใช้หนังสือรับรองการปลอดหนี้

หากนิติบุคคลอาคารชุดไม่แจ้งรายการหนี้ที่ค้างชำระดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายใน กำหนดเวลาตามวรรคสองหรือแจ้งว่าไม่มีหนี้ที่ค้างชำระ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ ผู้ซื้อโดยไม่ต้องใช้หนังสือรับรองการปลอดหนี้

ถ้าทรัพย์สินที่จะขายทอดตลาดเป็นที่ดินจัดสรรตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน ก่อนทำการขาย ทอดตลาด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีบอกกล่าวให้นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรแจ้งรายการหนี้ค่าบำรุงรักษาและ การจัดการสาธารณูปโภคพร้อมค่าปรับตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำบอกกล่าว เมื่อขายทอดตลาดแล้วให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกันเงินที่ได้จาก การขายทอดตลาดไว้เพื่อชำระหนี้ที่ค้างชำระดังกล่าวจนถึงวันขายทอดตลาดแก่นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรก่อน เจ้าหนี้จำนอง และให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนโอนสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ซื้อ ทั้งนี้หากมีการระงับการจด ทะเบียนสิทธิและนิติกรรมไว้ ให้การระงับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมนั้นเป็นอันยกเลิกไป

หากนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรไม่แจ้งรายการหนี้ที่ค้างชำระดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายใน กำหนดเวลาตามวรรคสี่หรือแจ้งว่าไม่มีหนี้ที่ค้างชำระ หรือในกรณีที่ยังมิได้จัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนโอนสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ซื้อ ทั้งนี้ หากมีการระงับการจดทะเบียนสิทธิและ นิติกรรมไว้ ให้การระงับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมนั้นเป็นอันยกเลิกไป การจ่ายเงินที่กันไว้ตามวรรคสอง และวรรคสี่ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวดนี้ (มาตรา ๓)

๓๑. [พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง \(ฉบับที่ ๓\) พ.ศ. ๒๕๕๘](#)

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๒๐ ก วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ หน้า ๙

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ นายกรัฐมนตรี

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่ปัจจุบันยังมิได้มีการกำหนดค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของพยานที่ศาลเรียกมาให้ความเห็นต่อศาล ทั้งที่ความเห็นของพยานที่ศาลเรียกมานั้นเป็นประโยชน์ต่อคู่ความทุกฝ่าย ดังนั้นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงสมควรกำหนดค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของพยานที่ศาลเรียกมาให้ความเห็นต่อศาลให้เกิดความชัดเจนและเป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

เพิ่มความเป็น (๑/๑) ของมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ เกี่ยวกับการกำหนดจำนวนค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของพยานที่ศาลเรียกมาให้การระงับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมนั้นเป็นอันยกเลิกไป (มาตรา ๓)

๓๒. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๖๙ ก วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้รักษาการ ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่บางส่วนไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นไปโดยล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี และเปิดโอกาสให้มีการประวิงคดีโดยการอุทธรณ์และฎีกาคำสั่งของศาลในชั้นบังคับคดีสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาและคำสั่งให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๒๒ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้คำฟ้องหรือคำร้องขอที่เสนอเกี่ยวเนื่องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ให้เสนอต่อศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีตามมาตรา ๒๗๑

๒. กำหนดเกี่ยวกับการบังคับคดีนอกเขตศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี

๓. กำหนดเกี่ยวกับกรณีผู้ใดกระทำการขัดขืนไม่มาศาลเมื่อศาลได้มีคำสั่งตามมาตรา ๑๙ ให้ถือว่าเป็นการกระทำฐานละเมิดอำนาจศาล

๔. กำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการส่งคำฟ้อง หมายเรียกและหมายอื่น ๆ คำสั่ง คำบังคับของศาล ในกรณีต้องส่งคำบังคับ

๕. กำหนดเกี่ยวกับการให้ใช้คำพิพากษาบังคับแก่บุคคลภายนอกซึ่งมิได้เป็นคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาล

๖. กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้เข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปเป็นผู้ชำระค่าฤชาธรรมเนียม ในการบังคับเฉพาะทรัพย์สินในส่วนที่ดำเนินการบังคับคดีต่อไป

๗. กำหนดให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการวางเงินของเจ้าหน้าที่ผู้ขอบังคับคดีมาใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไป

๘. กำหนดให้ในกรณีที่มีการบังคับคดีแก่ผู้ประกันในศาล ค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีในส่วนนั้น ให้หักออกจากเงินที่ได้จากการบังคับคดีตามสัญญาประกัน

๙. กำหนดเกี่ยวกับการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งแก่จำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การ

๑๐. กำหนดให้ศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี คือศาลที่ได้พิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นต้น และในกรณีที่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาได้ส่งคดีไปยังศาลชั้นต้นแห่งอื่นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่อุทธรณ์หรือฎีกานั้นเพื่อการพิจารณาและพิพากษาใหม่ ให้ศาลที่มีคำพิพากษา หรือคำสั่งใหม่นั้น เป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

๑๑. กำหนดให้กรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอย่างไร ซึ่งต้องมีการบังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ก็ให้ศาลออกคำบังคับทันทีที่ได้อ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

๑๒. กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการขอบังคับคดี และการพิจารณาค่าขอบังคับคดี

๑๓. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขอให้ศาลไต่สวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

๑๔. กำหนดอำนาจทั่วไปของเจ้าพนักงานบังคับคดี เช่น ให้มีอำนาจในฐานะเป็นเจ้าพนักงานศาล กำหนดให้เจ้าหน้าที่บังคับคดีต้องรักษาเงิน ทรัพย์สิน และเอกสารที่ได้ทำตามอำนาจหน้าที่ของตนไว้โดยปลอดภัย และกำหนดหลักเกณฑ์การให้อำนาจค้ำประกันของเจ้าพนักงานบังคับคดีในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่ามีทรัพย์สินของลูกหนี้อยู่ตามคำพิพากษาหรือมีบัญชีเอกสาร จดหมาย หรือวัตถุอื่นใดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือกิจการของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

๑๕. กำหนดเกี่ยวกับบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีและการมีสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี

๑๖. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการงดการบังคับคดี

๑๗. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยึดตัวเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใดของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

๑๘. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยึดหุ้นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบในห้างหุ้นส่วนจำกัด

๑๙. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยึดสิทธิบัตร สิทธิในเครื่องหมายการค้า หรือสิทธิอย่างอื่นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือที่เกี่ยวเนื่องกันกับสิทธิดังกล่าวซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้ว

๒๐. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยึดสิทธิในเครื่องหมายการค้า ซึ่งยังมีได้จดทะเบียน ลิขสิทธิ์ สิทธิขอรับสิทธิบัตร สิทธิในชื่อทางการค้าหรือยี่ห้อ หรือสิทธิอย่างอื่นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีลักษณะคล้ายคลึงหรือเกี่ยวเนื่องกันกับสิทธิดังกล่าว

๒๑. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยึดสิทธิการเช่าทรัพย์สินหรือสิทธิที่จะได้ใช้บริการต่าง ๆ ซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

๒๒. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยึดสิทธิของลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามใบอนุญาตประทานบัตร อาชญาบัตร สัมปทาน หรือสิทธิอย่างอื่นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีลักษณะคล้ายคลึงหรือเกี่ยวเนื่องกับสิทธิดังกล่าว

๒๓. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยึดอสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

๒๔. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยึดทรัพย์สินอื่นเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์ของเจ้าพนักงานบังคับคดี

๒๕. กำหนดเกี่ยวกับผลของการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

๒๖. การอายัดสิทธิเรียกร้อง

๒๖.๑ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอายัดสิทธิเรียกร้อง

๒๖.๒ กำหนดให้อายัดสิทธิเรียกร้องอาจกระทำได้ไม่ว่าหนี้ที่เรียกร้องนั้นจะมีข้อโต้แย้ง ข้อจำกัด เงื่อนไข หรือว่าได้กำหนดจำนวนไว้แน่นอนหรือไม่ก็ตาม

๒๖.๓ กำหนดให้การอายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้ เป็นคราว ๆ ให้มีผลเป็นการอายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้ภายหลังการ อายัดนั้นด้วย

๒๖.๔ กำหนดให้การอายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีจำนวน หรือจำเป็นประกัน ให้มีผลรวมตลอดถึงการจำนองหรือการจำนำนั้นด้วย

๒๖.๕ กำหนดเกี่ยวกับการให้มีผลของการอายัดสิทธิเรียกร้อง

๒๗. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขอให้ศาลบังคับบุคคลภายนอกชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้อง

๒๘. ทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดี

๒๘.๑ กำหนดให้ภายใต้บังคับมาตรา ๓๒๓ และมาตรา ๓๒๔ บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาคความแพ่งว่าด้วยการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาย่อมไม่กระทบกระทั่ง ถึงทรัพย์สิน บุริมสิทธิ สิทธิยึดหน่วง หรือสิทธิอื่นอันซึ่งบุคคลภายนอกมีอยู่เหนือทรัพย์สินหรืออาจร้องขอให้ บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นตามกฎหมาย

๒๘. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขอเฉลี่ยในทรัพย์สินหรือเงินที่ได้จากการขาย หรือจำหน่าย ทรัพย์สิน และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไป

๓๐. กำหนดให้ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๓๓๖ เมื่อได้ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้อง ทั้งหมดหรือบางส่วนของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือได้มีการส่งมอบทรัพย์สินตามสิทธิเรียกร้องที่ถูกอายัด แก่เจ้าพนักงานคดีแล้ว ถ้าไม่มีเหตุสมควรงดการบังคับคดีไว้ก่อนให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการ ขายทอดตลาดทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎกระทรวงว่าด้วย การนั้นตามที่ศาลกำหนด

๓๑. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

๓๒. กำหนดให้ก่อนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดที่เจ้าพนักงานบังคับคดี เห็นว่าเป็นราคาที่สมควรขายได้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการ บังคับคดีอาจคัดค้านว่าราคาดังกล่าวมีจำนวนต่ำเกินสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการ ขายทอดตลาดทรัพย์สินไป เพื่อให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย ในการบังคับคดี ไม่ว่าจะบุคคลที่คัดค้านหรือไม่ก็ตาม หากผู้ซื้อที่จะเสนอซื้อในราคาที่บุคคลดังกล่าวต้องการ มาเสนอซื้อในกาขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไป

๓๓. กำหนดให้เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีโอนอสังหาริมทรัพย์ที่ขายให้แก่ผู้ซื้อ หากทรัพย์สินที่โอนนั้น มีลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารอยู่อาศัย และลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารไม่ยอมออกไปจาก อสังหาริมทรัพย์นั้น ผู้ซื้อชอบที่จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ในเขตศาลให้ออกคำสั่งบังคับ ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้นภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรกำหนด แต่ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

๓๔. กำหนดให้เมื่อทำการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่มีกฎหมายกำหนดไว้ให้จดทะเบียน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งนายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายให้ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อ

๓๕. กำหนดหลักเกณฑ์ตั้งผู้จัดการอสังหาริมทรัพย์หรือผู้จัดการประกอบกิจการแทนการขาย

๓๖. ในกรณีที่จะต้องบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งได้พิพากษาหรือสั่งโดยจำเลยขาดนัดนั้น ห้ามมิให้จัดสรรหรือแบ่งเฉลี่ยเงินที่ได้มาจนกว่าระยะเวลา ๖ เดือน นับแต่วันยึดหรืออายัดของลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะได้ล่วงพ้นไปแล้ว เว้นแต่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ทราบถึงการที่ถูกฟ้องนั้นแล้ว

๓๗. เงินค้ำจ่าย

กำหนดให้บรรดาเงินต่าง ๆ ที่ค้ำจ่ายอยู่ในศาลหรือที่เจ้าพนักงานบังคับคดีถ้าผู้มีสิทธิมิได้เรียกเอาภายใน ๕ ปี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

๓๘. การให้การบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลกำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ถ้าบทบัญญัติในหมวดนี้มีได้กำหนดวิธีการบังคับคดีไว้โดยเฉพาะให้นำวิธีการบังคับคดีในกรณีที่เป็นหนี้เงินตามความในหมวด ๒ การบังคับคดีในกรณีที่เป็นหนี้เงินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

๓๙. กำหนดหลักเกณฑ์การบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งให้ขับไล่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครองและการบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือถอนสิ่งปลูกสร้าง ไม้ยืนต้น ไม้ล้มลุกหรือธัญชาติ หรือขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง

๔๐. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ขับไล่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบังคับคดีในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นไม่มีบุคคลใดอยู่แล้ว

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบังคับคดีในกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารไม่ออกไปจากทรัพย์สินนั้น และกำหนดเกี่ยวกับบริวารของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

๔๑. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลกำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ไม้ยืนต้น ไม้ล้มลุกหรือธัญชาติ หรือขนย้ายสิ่งของ ออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง

๔๒. การบังคับคดีในกรณีที่ทำให้กระทำการ

กำหนดให้การบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลกำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษากระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งอาจถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลไม่ได้กำหนดให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นได้

๔๓. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลกำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษางดเว้นกระทำการ

๔๔. กำหนดหลักเกณฑ์การบังคับคดีในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หรือแสดงว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลใดได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ ทรัพย์สินสิทธิหรือสิทธิอื่น ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีทะเบียน

๔๕. การบังคับคดีในกรณีที่ขอให้ศาลสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษา

กำหนดให้ภายใต้บังคับบทบัญญัติหมวด ๔ การบังคับคดีในกรณีที่ให้ขังไว้ในกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจงใจขัดขืนไม่ปฏิบัติตามคำบังคับ และมีวิธีการบังคับคดีอื่นใดที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะใช้บังคับได้ เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาอาจมีคำขอฝ่ายเดียว ให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาก็ได้

๔๖. กำหนดให้เมื่อศาลได้ออกหมายจับลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามมาตรา ๓๖๑ แล้ว ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามาศาลหรือถูกจับตัวมา ให้ศาลมีอำนาจกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นไว้ในระหว่างการพิจารณา คำขอจนกว่าจะมีการปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ตามที่ศาลเห็นสมควร

๔๗. กำหนดให้การจับ ควบคุมตัว หรือกักขังบุคคลหนึ่งบุคคลใดตามมาตรา ๒๗๙ วรรคสอง มาตรา ๒๘๔ มาตรา ๓๕๓ มาตรา ๓๖๑ และมาตรา ๓๖๔ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งไม่ตัดสิทธิที่จะดำเนินคดีในความผิดอาญา

๔๘. กำหนดให้ถ้าบุคคลใดได้เข้าเป็นผู้ประกันในศาลโดยทำเป็นหนังสือหรือโดยวิธีอื่น เพื่อการชำระหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น คำพิพากษาหรือคำสั่งเช่นว่านั้นย่อมใช้บังคับแก่การประกันได้

๓๓. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๑) พ.ศ. ๒๕๖๒

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๓๔ ก วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒ หน้า ๑๕

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่ วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ ประธานศาลฎีกา

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติม หลักเกณฑ์การวินิจฉัยปัญหาโดยที่ประชุมใหญ่ในศาลชั้นอุทธรณ์ และศาลฎีกา และให้มีการวินิจฉัยปัญหา โดยที่ประชุมแผนกคดีของศาลชั้นอุทธรณ์และศาลฎีกา เพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างศาลและระบบ วิธีพิจารณาคดีพิเศษที่เปลี่ยนแปลงไปตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลและ วิธีพิจารณาคดีพิเศษต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๑) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๕ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๑๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๓ ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งจะต้องทำโดยผู้พิพากษา หลายคน คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นจะต้องบังคับตามความเห็นของฝ่ายข้างมาก ในศาลชั้นต้นและศาลชั้นอุทธรณ์ ถ้าผู้พิพากษาคนใดมีความเห็นแย้งก็ให้ผู้พิพากษานั้นเขียนใจความแห่งความเห็นแย้ง และเหตุผลของตนกลัดไว้ในสำนวน ในศาลชั้นอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ถ้าประธานของศาลชั้นอุทธรณ์หรือประธานศาลฎีกา แล้วแต่กรณีเห็นสมควร จะให้มีการวินิจฉัยปัญหาใดในคดีเรื่องใดโดยที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุม แผนกคดีก็ได้ หรือถ้ามี

กฎหมายกำหนดให้วินิจฉัยปัญหาใดหรือคดีเรื่องใดโดยที่ประชุมใหญ่หรือ ที่ประชุมแผนกคดีก็ให้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมแผนกคดีแล้วแต่กรณี

ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๓ ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมแผนกคดีของศาลชั้นอุทธรณ์หรือศาลฎีกานั้น ให้ประกอบด้วยผู้พิพากษาทุกคน ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ แต่ต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้พิพากษาในศาลชั้นหรือในแผนกคดีที่มีการประชุม และให้ประธานของศาลชั้นอุทธรณ์หรือประธานศาลฎีกา ประธานแผนกคดีของศาลชั้นอุทธรณ์หรือ ศาลฎีกา แล้วแต่กรณี หรือผู้ทำการแทน เป็นประธาน ค ววินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมแผนกคดีให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก และ ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานแห่งที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด ในคดีซึ่งที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมแผนกคดีได้วินิจฉัยปัญหาแล้ว คำพิพากษาหรือ คำสั่งต้องเป็นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมแผนกคดี และต้องระบุไว้ด้วยว่าปัญหาข้อใด ได้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมแผนกคดี ผู้พิพากษาที่เข้าประชุมแม้มิใช่เป็นผู้นั่งพิจารณา ก็ให้มีอำนาจพิพากษาหรือทำคำสั่งในคดีนั้นได้ และเฉพาะในศาลชั้นอุทธรณ์ให้ทำความเห็นแย้ง พร้อมเหตุผลได้ด้วย ในกรณีที่ปัญหาใดในคดีเรื่องใด ได้มีคำวินิจฉัยโดยที่ประชุมแผนกคดีแล้ว หากประธาน ของศาลชั้นอุทธรณ์หรือประธานศาลฎีกาแล้วแต่กรณี เห็นสมควรจะให้มีการวินิจฉัยปัญหาดังกล่าว โดยที่ประชุมใหญ่อีกก็ได้ ”

๒. พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบถึงกระบวนการพิจารณาของศาลที่ได้กระทำไปแล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ส่วนกระบวนการพิจารณาของศาลที่จะต้องดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

๓๔. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๗ ตอนที่ ๗๑ ก วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๓ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่เป็นการสมควรส่งเสริมให้มีระบบการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ที่มีกรณีพิพาททางแพ่งใช้เป็นช่องทางในการยุติข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี โดยคู่กรณีสามารถร้องขอให้ศาลแต่งตั้งผู้ประนีประนอมดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและหากตกลงกันได้ก็อาจขอให้ศาลมีคำพิพากษตามยอมได้ทันที ทำให้ข้อพิพาททางแพ่งสามารถยุติลงได้ในเวลาอันรวดเร็วโดยไม่จำเป็นต้องมีการฟ้องคดี อีกทั้งเป็นการประหยัดเวลาและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะต้องสูญเสียในการดำเนินคดีอันจะยังประโยชน์แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓ มาตรา โดยสาระสำคัญให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๐ ทรี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สรุปได้ดังนี้

๑. ก่อนยื่นฟ้องคดี บุคคลที่จะเป็นคู่ความอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ หากมีการฟ้องคดีนั้นเพื่อขอให้ศาลแต่งตั้งผู้ประนีประนอมทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้ตกลงหรือประนีประนอมความกันในข้อพิพาท โดยคำร้องนั้นให้ระบุชื่อและภูมิลำเนาของคู่กรณีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรายละเอียดของข้อพิพาท เมื่อศาลเห็นสมควร ให้ศาลรับคำร้องนั้นไว้แล้วดำเนินการสอบถามความสมัครใจของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งในการเข้าร่วมการไกล่เกลี่ย

๒. หากคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งยินยอมเข้าร่วมการไกล่เกลี่ย ให้ศาลมีอำนาจเรียกคู่กรณีที่เกี่ยวข้องมาศาลด้วยตนเอง โดยคู่กรณีจะมีหน้าความมาด้วยหรือไม่ก็ได้ และแต่งตั้งผู้ประนีประนอมดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อไป โดยให้นำความในมาตรา ๒๐ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๓. ถ้าคู่กรณีที่เกี่ยวข้องสามารถตกลงหรือประนีประนอมยอมความกันได้ให้ผู้ประนีประนอมเสนอข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความต่อศาล หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความเป็นไปตามเจตนาของคู่กรณี หลักแห่งความสุจริตเป็นธรรม และไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ก็ให้คู่กรณีลงลายมือชื่อในข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นในวันทำข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความตามวรรคหนึ่ง

๔. คู่สัญญาอาจร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามยอม พร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นต่อศาล หากศาลเห็นว่ากรณีมีความจำเป็นที่สมควรจะมีคำพิพากษาไปในเวลานั้น ก็ให้ศาลมีคำพิพากษาไปตามข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวได้โดยให้นำความในมาตรา ๑๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๕. การขอและการดำเนินการตามมาตรา ๒๑ ไม่ต้องเสียค่าขึ้นศาล

๖. คำสั่งของศาลที่ออกตามความในมาตรานี้ให้เป็นที่สุด

๗. เมื่อศาลมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ประนีประนอมแล้วแต่การไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลงโดยไม่เป็นผล หากปรากฏว่าอายุความครบกำหนดไปแล้วหลังจากยื่นคำร้องหรือจะครบกำหนดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่การไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง ให้อายุความขยายออกไปอีกหกสิบวันนับแต่วันที่การไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง

นางสาววรรณวนัช สว่างแจ้ง / จัดทำ